

Bruxelles, 16 iulie 2025
(OR. en)

11482/25

FREMP 197
JAI 1060
AG 109
POLGEN 79

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	9 iulie 2025
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2025) 900 final
Subiect:	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Raportul din 2025 privind statul de drept Situația statului de drept în Uniunea Europeană

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2025) 900 final.

Anexă: COM(2025) 900 final

Strasbourg, 8.7.2025
COM(2025) 900 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Raportul din 2025 privind statul de drept

Situația statului de drept în Uniunea Europeană

{SWD(2025) 901 final} - {SWD(2025) 902 final} - {SWD(2025) 903 final} -
{SWD(2025) 904 final} - {SWD(2025) 905 final} - {SWD(2025) 906 final} -
{SWD(2025) 907 final} - {SWD(2025) 908 final} - {SWD(2025) 909 final} -
{SWD(2025) 910 final} - {SWD(2025) 911 final} - {SWD(2025) 912 final} -
{SWD(2025) 913 final} - {SWD(2025) 914 final} - {SWD(2025) 915 final} -
{SWD(2025) 916 final} - {SWD(2025) 917 final} - {SWD(2025) 918 final} -
{SWD(2025) 919 final} - {SWD(2025) 920 final} - {SWD(2025) 921 final} -
{SWD(2025) 922 final} - {SWD(2025) 923 final} - {SWD(2025) 924 final} -
{SWD(2025) 925 final} - {SWD(2025) 926 final} - {SWD(2025) 927 final} -
{SWD(2025) 928 final} - {SWD(2025) 929 final} - {SWD(2025) 930 final} -
{SWD(2025) 931 final}

1. INTRODUCERE

Democrația, securitatea și economia Europei se bazează pe respectarea statului de drept. Acesta este piatra de temelie pentru transpunerea valorilor UE în beneficii tangibile pentru europeni, promovând stabilitatea, egalitatea, coeziunea socială și competitivitatea. Statul de drept reprezintă fundația care conferă stabilitate și verticalitate Uniunii Europene într-o lume în care ordinea internațională bazată pe reguli, respectarea drepturilor fundamentale și sistemele sunt supuse unor presiuni din ce în ce mai mari. Este esențial ca UE să își reafirme angajamentul față de statul de drept și să ia măsuri concrete pentru a-l promova și apăra, pe continentul nostru și pe tot cuprinsul lumii. De asemenea, este necesar ca UE să se așeze pe temelia solidă de care are nevoie în vederea unei viitoare extinderi, în care încrederea în instituțiile publice să reprezinte o certitudine, întreprinderile să poată prospera, iar cetățenii să își poată exercita drepturile.

Cetățenii și întreprinderile se așteaptă ca UE să joace un rol important în respectarea statului de drept și în garantarea faptului că se pot bucura de o guvernare justă și solidă indiferent de locul în care trăiesc. În cadrul UE, statul de drept este necesar pentru punerea în aplicare a politicilor care promovează competitivitatea prin intermediul pieței unice și care conferă cetățenilor puterea de a participa activ atât în societate, cât și în economie. Statul de drept este un considerent esențial pentru întreprinderile care își desfășoară activitatea la nivel transfrontalier. Întreprinderile, în special cele mici și mijlocii, au nevoie de un mediu economic stabil și previzibil, dar sunt adesea frânate de lipsa securității juridice și de preocupările legate de existența unui tratament egal pentru investițiile lor. Începând cu raportul din acest an și astfel cum se prevede în orientările politice ale președintei von der Leyen¹, Comisia pune un accent deosebit pe dimensiunea pieței unice, monitorizând evoluțiile din toate statele membre.

Acest al șaselea raport anual privind statul de drept, primul din mandatul actualei Comisii, consolidează procesul de succes al parteneriatului dintre UE și statele membre în vederea promovării statului de drept, clădit în jurul unui accent continuu pe o abordare preventivă și bazată pe dialog. Raportul constituie o parte esențială a unui set de instrumente în curs de evoluție privind statul de drept. Analiza contribuie la orientarea dezbaterilor naționale și la impulsivitatea trecerii la acțiune. Recomandările specifice adresate statelor membre oferă Comisiei un punct de concentrare eficient în dialogul cu acestea. De asemenea, ele ajută autoritățile naționale să stabilească prioritatea măsurilor pe care le adoptă, 57 % dintre recomandările emise în 2024 fiind puse în aplicare integral sau parțial².

Raportul privind statul de drept analizează și perspectiva evoluției UE, o temă majoră în orientările politice ale președintei von der Leyen. Noua generație de instrumente pentru cheltuielile UE, care urmează să fie prezentate ca parte a următorului cadru financiar multianual, va asigura că respectarea principiilor statului de drept rămâne o obligație pentru fondurile UE, astfel încât să se asigure buna gestiune financiară a bugetului Uniunii și protecția intereselor sale financiare. Sprijinul financiar din partea UE pentru investiții și reforme menite să promoveze statul de drept poate oferi o valoare adăugată reală. El poate fi inclus într-un demers mai amplu de urmărire a punerii în aplicare eficiente a recomandărilor, prin intensificarea contactelor cu statele membre și cu părțile interesate.

¹ Orientările politice pentru următoarea Comisie Europeană 2024-2029.

² În cazul a 18 % din recomandări s-au înregistrat progrese semnificative sau recomandările au fost puse în aplicare integral, iar în cazul a 39 % din recomandări s-au înregistrat unele progrese. În cazul a 14 % din recomandări s-au constatat progrese limitate, iar în ceea ce privește restul recomandărilor nu s-a observat niciun progres.

În fața instabilității geopolitice actuale, promovarea și apărarea statului de drept atât în interiorul, cât și în afara Uniunii a devenit mai imperioasă ca niciodată. Respectarea statului de drept se află în centrul acțiunilor UE privind drepturile omului și democrația în vecinătatea sa și în întreaga lume. Anul acesta, în Raportul privind statul de drept sunt incluse, alături de statele membre, aceleași patru țări implicate în procesul de aderare ca și în 2024. Un alt aspect care reflectă evoluția UE este extinderea în vederea includerii și mai multor țări implicate în procesul de aderare în raportul privind statul de drept, pe măsură ce acestea vor fi pregătite³. Vor fi sprijinite astfel eforturile lor de reformare cu scopul ancorării ferme și ireversibile a democrației și a statului de drept în țările implicate în procesul de aderarea înainte și după aderarea la UE.

2. PRINCIPALELE EVOLUȚII ÎN RAPORTUL DIN 2025

2.1 *Statul de drept ca fundament al pieței unice a UE*

Statul de drept este o premisă esențială pentru un mediu economic stabil și previzibil, care oferă Uniunii Europene și statelor sale membre un avantaj competitiv pe scena mondială. Hotărârea UE de a promova o Europă mai puternică și mai competitivă se bazează în mare măsură pe asigurarea unei protecții eficiente a statului de drept. Astfel cum se recunoaște în cadrul semestrului european, statul de drept joacă un rol important în funcționarea economiei UE, asigurând apărarea drepturilor, pedepsirea corupției și executarea contractelor⁴.

Statul de drept și buna guvernare sunt esențiale pentru a crea un mediu economic stabil în ansamblu, precum și condițiile necesare pentru ca operatorii economici să beneficieze pe deplin de avantajele oferite de piața unică. Un cadru juridic echitabil și clar, aplicat în mod eficient și respectat cu adevărat, oferă certitudine întreprinderilor, încredere investitorilor și un sentiment de siguranță consumatorilor⁵. Statul de drept asigură reziliența și buna funcționare a pieței unice, precum și aplicarea eficientă, uniformă și transparentă a dreptului UE. Tot el sporește încrederea reciprocă între statele membre și permite întreprinderilor să își desfășoare activitatea pe picior de egalitate la nivel transfrontalier. Acesta este motivul pentru care adăugarea unei dimensiuni privind piața unică în Raportul privind statul de drept a fost foarte bine primită de Parlamentul European, de statele membre, de societatea civilă și de părțile interesate din mediul de afaceri⁶. Noua dimensiune va contribui la abordarea problemelor legate de statul de drept care afectează întreprinderile, în special IMM-urile, cu precădere atunci când desfășoară activități la nivel transfrontalier.

În cadrul tuturor celor patru piloni ai Raportului privind statul de drept există diverse aspecte care au un impact direct asupra bunei funcționări a pieței unice:

- **eficiența, calitatea și independența sistemelor de justiție** sunt esențiale pentru un mediu de afaceri și de investiții stabil și previzibil, ceea ce este și în avantajul consumatorilor;
- **măsurile anticorupție**, atât cele preventive, cât și cele represive, contribuie la promovarea unor condiții de concurență echitabile pentru întreprinderi, reduc riscul de infiltrare a

³ În 2024 au fost incluse Albania, Muntenegru, Macedonia de Nord și Serbia. Selecția reflectă progresele înregistrate în procesul de aderare al țărilor respective sau progresele înregistrate în ceea ce privește nivelul lor de pregătire referitor la statul de drept.

⁴ Comunicarea „Semestrul european 2025 – pachetul de primăvară”, COM(2025) 200 final.

⁵ Comunicarea „Piața unică: piața internă europeană într-o lume nesigură. O strategie pentru crearea unei piețe unice simple, solide și pe deplin integrate”, COM(2025) 500 final. În plus, rețeaua SOLVIT ajută cetățenii și întreprinderile care trec granițele UE să rezolve în mod informal problemele cauzate de aplicarea incorectă a legislației UE de către autoritățile publice.

⁶ De exemplu, în cadrul reuniunii informale a Consiliului Afaceri Generale din 3 septembrie 2024.

economiei de către criminalitatea organizată și contribuie la asigurarea faptului că deciziile esențiale sunt luate în mod echitabil, de exemplu prin atribuirea contractelor de achiziții publice ofertei celei mai bune în mod obiectiv, protejând bugetul public;

- un **peisaj mediatic** reglementat de norme clare și transparente nu numai că protejează integritatea spațiului democratic, ci sprijină și funcționarea pieței unice a UE prin asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru furnizorii de servicii mass-media;
- **echilibrul real al puterilor** este esențial pentru a asigura egalitatea de tratament în fața legii, precum și pentru aplicarea imparțială a normelor de către autoritățile naționale de reglementare și de către alte autorități.

Pentru a continua să dezvolte această dimensiune, Comisia și-a adaptat metodologia astfel încât să implice mai mult statele membre și asociațiile de întreprinderi în aceste aspecte, adresându-se lor în mod specific, demarând un proces de consultare și propunând un chestionar pentru oferirea de feedback scris⁷.

Acest proces, desfășurat în complementaritate cu alte direcții de lucru, cum ar fi semestrul european⁸ și Tabloul de bord al pieței unice, a identificat o serie de noi domenii de raportare care trebuie incluse în raportul privind statul de drept, deoarece sunt relevante pentru statul de drept și pentru piața unică. Printre acestea se numără tratarea cauzelor comerciale de către sistemul judiciar, stabilitatea mediului de reglementare, funcționarea eficace și independența autorităților de reglementare, precum și controlul jurisdicțional al deciziilor administrative⁹. Raportul ține seama și de datele privind percepțiile întreprinderilor cu privire la eficacitatea protecției investițiilor prin lege și instanțe și la independența organismelor de control al achizițiilor publice și a autorităților naționale de concurență¹⁰.

Pe măsură ce **UE se pregătește pentru viitoarele aderări**, o piață unică mai mare, bazată pe standarde juridice comune și pe încredere reciprocă, va fi nu doar mai integrată, ci și mai competitivă și mai rezilientă, creând un mediu bazat pe norme care este esențial pentru valorificarea întregului său potențial și pentru stimularea competitivității Europei pe termen lung. Pe măsură ce partenerii implicați în procesul de extindere avansează în direcția aderării, atât întreprinderile din regiunea vizată de extindere, cât și cele din statele membre sunt interesate de asigurarea unor condiții competitive cu adevărat egale și de consolidarea statului de drept pentru a putea să participe pe deplin și în mod echitabil la piața unică. Prin urmare, chiar dacă partenerii implicați în procesul de aderare nu se află în cadrul pieței unice, aceste aspecte se regăsesc totuși în capitolele consacrate fiecărei țări respective.

Principalele constatări privind dimensiunea pieței unice în cadrul celor patru piloni ai raportului sunt prezentate în secțiunea 4.5.

⁷ A fost elaborat un chestionar suplimentar chestionarului obișnuit. Pe lângă „întrebările de bază” care reflectă cele mai relevante aspecte ale dimensiunii pieței unice, au fost incluse și câteva opțiuni suplimentare cu privire la care statele membre și părțile interesate să își exprime părerea, după caz.

⁸ Acolo unde este relevant și dacă aceste aspecte nu se regăsesc în planurile de redresare și reziliență, precum și în complementaritate cu Raportul privind statul de drept, recomandările specifice fiecărei țări pentru 2025 din cadrul semestrului european invită statele membre să sporească eficacitatea sistemelor judiciare și să consolideze lupta împotriva corupției.

⁹ Aceste teme au fost abordate de statele membre și/sau de asociațiile de întreprinderi în cadrul procesului de consultare.

¹⁰ Pe baza tabloului de bord privind justiția din 2025 (https://commission.europa.eu/document/51b21eff-a4b0-4e73-b461-06bd23b43d4e_en).

2.2 *Sprijinirea statului de drept prin intermediul bugetului UE*

După cum se prevede în Orientările politice ale președintei von der Leyen, respectarea statului de drept este un imperativ pentru acordarea fondurilor UE. Este esențial ca cheltuielile UE să dispună de garanții solide privind statul de drept, astfel încât să se garanteze protecția intereselor financiare ale UE¹¹.

În ultimii ani au fost dezvoltate noi instrumente pentru a spori securitatea acestei conexiuni și pentru a consolida legătura dintre statul de drept și sprijinul din bugetul UE. Mecanismul de redresare și reziliență a demonstrat modul în care bugetul UE poate promova reforme care consolidează statul de drept în statele membre, cum ar fi reformarea și consolidarea sistemelor judiciare și creșterea eficienței acestora prin digitalizare, consolidarea instituțiilor care luptă împotriva corupției sau îmbunătățirea calității procesului legislativ. Un alt instrument important pentru a se asigura că statele membre respectă Carta drepturilor fundamentale a UE atunci când execută fondurile UE este condiția favorizantă orizontală prevăzută în Regulamentul privind dispozițiile comune. În fine, regimul general de condiționalitate protejează fondurile UE în cazul încălcării principiilor statului de drept în statele membre¹².

În următorul buget pe termen lung, respectarea statului de drept va trebui asigurată pe toată durata execuției fondurilor UE. Pe lângă Regulamentul privind condiționalitatea, care va continua să se aplice întregului buget al UE, și valorificând învățămintele desprinse din experiența dobândită cu diverse instrumente, va fi important să se includă garanții solide în conceperea viitoarelor instrumente ale UE pentru a asigura o conformitate reală și a construi o legătură mai strânsă între recomandările din Raportul privind statul de drept și sprijinul financiar acordat de la bugetul UE¹³. Concret, se preconizează că viitoarele planuri naționale și regionale de parteneriat vor contribui în mod real la sprijinirea reformelor, inclusiv prin abordarea provocărilor specifice fiecărei țări identificate în Raportul privind statul de drept.

Necesitatea de a stimula reformele privind statul de drept în contextul bugetului prezintă implicații și asupra acțiunilor întreprinse ca urmare a recomandărilor din rapoarte. Bugetul UE poate fi utilizat pentru a ajuta statele membre să avanseze și să investească în propriile reforme naționale sau regionale. Digitalizarea sistemelor judiciare, structurile anticorupție, asistența tehnică pentru identificarea și punerea în aplicare a garanțiilor sau reglementarea eficace reprezintă exemple de domenii care pot beneficia de finanțare din partea UE, bazându-se pe investiții pentru a contribui la procesul de reformă. De asemenea, inițiativele transfrontaliere pot contribui la asigurarea unor standarde ridicate în toate statele membre.

De asemenea, ca parte a eforturilor pe care le depune pentru a asigura cea mai eficientă protecție a intereselor sale financiare, UE a început lucrări pregătitoare pentru revizuirea arhitecturii sale antifraudă. Această revizuire cuprinzătoare, care implică toți actorii relevanți din cadrul arhitecturii antifraudă a UE, se va axa pe descurajare și va crea mai multe sinergii și eficiențe între actorii relevanți, evitând suprapunerile în fiecare etapă a ciclului antifraudă. Aceste etape cuprind prevenirea, detectarea, anchetarea, corectarea fraudelor și recuperarea sumelor implicate, inclusiv a celor destinate bugetului UE.

¹¹ Comunicarea „Calea către următorul cadru financiar multianual”, COM(2025) 46 final.

¹² Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2092 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2020 privind un regim general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii, p. 1-10 (denumit în continuare „Regulamentul privind condiționalitatea”).

¹³ Comunicarea „Calea către următorul cadru financiar multianual”, COM(2025) 46 final.

3. RESPECTAREA STATULUI DE DREPT – EVOLUȚII LA NIVELUL UE

Începând din 2019, UE a aprofundat treptat arhitectura statului de drept pentru a aborda riscurile legate de statul de drept atât în statele membre individuale, cât și la nivelul UE în ansamblu. Obiectivul a fost de a promova o cultură a statului de drept, de a preveni problemele emergente și de a răspunde în mod eficace provocărilor persistente. Acest lucru a necesitat o gamă diversă de instrumente privind statul de drept la nivelul UE pentru a adapta acțiunile astfel încât să se obțină un impact maxim.

3.1 *Dialogul și acțiunile întreprinse ca urmare a Raportului privind statul de drept*

Raportul privind statul de drept oferă o imagine de ansamblu a situației fiecărui stat membru al UE în ceea ce privește statul de drept, iar pe parcursul ciclului anual raportul acționează ca un punct focal pentru acțiune pe tot parcursul anului. Raportul ajută statele membre să identifice probleme sau să reflecteze asupra reformelor întreprinse și să găsească soluții prin colaborarea cu Comisia Europeană, cu alte state membre și cu organismele și actorii internaționali, cum ar fi Comisia de la Veneția a Consiliului Europei. De-a lungul anilor, raportul a consolidat încrederea reciprocă și a încurajat o înțelegere comună a modului în care poate fi creat un mediu în care statul de drept să poată prospera.

Începând din 2022, raportul include recomandări adresate statelor membre, sprijinind eforturile lor de reformare. Datorită lor a fost posibil să se pună un accent real asupra reformelor-cheie la nivel național, statele membre monitorizând – în proporții diferite – peste două treimi din recomandările formulate în 2022, 2023 și 2024. Această tendință susținută reflectă o dinamică pozitivă a reformelor în UE. Există unele recomandări care necesită mai mult timp pentru a fi puse în aplicare, din cauza consultărilor politice sau cu părțile interesate aflate în curs sau ca urmare a ciclurilor electorale, care uneori pot întrerupe evoluția legislativă. Există însă și cazuri în care este posibil să lipsească voința de a da curs recomandărilor sau în care să se înregistreze un regres.

Raportul și recomandările formulate în acesta reprezintă piatra de temelie pentru un dialog continuu cu și între statele membre, dialog care permite soluționarea susținută și concentrată a problemelor, atât după publicarea rapoartelor, cât și în pregătirea următoarei ediții. De exemplu, reuniunile periodice ale **Rețelei UE a punctelor de contact pentru statul de drept** servesc drept forum pentru schimbul de experiență cu privire la chestiunile de interes comun care sunt evidențiate în rapoartele privind statul de drept¹⁴.

În cadrul noului său mandat, Comisia s-a angajat să îmbunătățească monitorizarea și raportarea și să consolideze echilibrul puterilor, în special prin urmărirea punerii în aplicare a recomandărilor. În acest scop, Comisia și-a intensificat colaborarea la nivel atât politic, cât și tehnic cu statele membre pe tot parcursul anului, pentru a sprijini punerea în aplicare a recomandărilor.

Un forum consacrat pentru schimburile politice între statele membre este **dialogul privind statul de drept** din cadrul Consiliului Afaceri Generale¹⁵, care utilizează raportul privind statul

¹⁴ În ultimul an, schimburile de bune practici au inclus subiecte precum inițiativele de promovare a unei culturi a statului de drept, dimensiunea legată de piața unică a statului de drept și măsurile de consolidare a rezilienței sistemelor de justiție naționale (https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/annual-rule-law-cycle/network-national-contact-points-rule-law_en).

¹⁵ În acest context, Consiliul Afaceri Generale a purtat o discuție orizontală privind evoluțiile generale ale statului de drept în septembrie 2024 și a inițiat discuții specifice fiecărei țări în noiembrie 2024 și în ianuarie și mai 2025.

de drept ca bază pentru discuții. Acesta reprezintă o oportunitate pentru un dialog constructiv, în care se discută deficiențele și cele mai bune modalități de abordare a acestora și în care au loc schimburi de bune practici. În 2024, dialogul din cadrul Consiliului Afaceri Generale a fost extins la țările implicate în procesul de aderare care au fost incluse în Raportul din 2024 privind statul de drept¹⁶. La rândul său, Consiliul Justiție a continuat să discute chestiuni de actualitate privind statul de drept în cursul fiecărei președinții semestriale a Consiliului¹⁷.

Parlamentul European și-a continuat practica dezbaterilor anuale referitoare la Raportul privind statul de drept, a dezbaterilor specifice fiecărei țări și a audierilor publice privind democrația, statul de drept și drepturile fundamentale¹⁸. Mandatul Grupului de monitorizare a democrației, a statului de drept și a drepturilor fundamentale (DRFMG), care a fost reînnoit în 2024, pune un accent suplimentar pe monitorizarea de către Parlamentul European¹⁹.

Comitetele consultative au continuat, de asemenea, să dezbată statul de drept la nivelul UE. **Comitetul Economic și Social European** a organizat cea de a cincea conferință anuală privind drepturile fundamentale și statul de drept și a adoptat două noi avize privind statul de drept²⁰. **Comitetul Regiunilor** a început un proces de reflecție asupra perspectivei locale și regionale în punerea în aplicare a statului de drept²¹.

Comisia organizează **dialoguri naționale privind statul de drept**²², în strânsă colaborare cu Agenția pentru Drepturi Fundamentale, ca parte importantă a unui proces de monitorizare. Acestea reunesc diferite părți interesate de la nivel național, cu obiectivul de a le include mai mult în acțiunile întreprinse ca urmare a Raportului privind statul de drept și de a stabili abordări bazate pe colaborare pentru punerea în aplicare a recomandărilor.

Raportul are și rolul unui stimulent pentru o **implicare mai profundă a societății civile și a părților interesate**. Organizațiile societății civile și alte părți interesate – în special asociațiile profesionale care reprezintă judecătorii, procurorii și jurnaliștii – joacă un rol important în promovarea statului de drept pe teren. Acești actori aduc o contribuție valoroasă raportului. La rândul său, includerea dimensiunii pieței unice a readus în centrul atenției părțile interesate din mediul de afaceri. Președinția Consiliului a recunoscut rolul esențial jucat de societatea civilă prin organizarea unei conferințe privind rolul acesteia în protecția statului de drept în aprilie 2025, ca parte a programului său de președinție.

¹⁶ Miniștrii din Albania, Muntenegru, Macedonia de Nord și Serbia au participat la un schimb de opinii cu privire la tendința generală a situației statului de drept în țările lor, desfășurat în cadrul Consiliului Afaceri Generale din 24 septembrie 2024.

¹⁷ În martie 2025, Consiliul Justiție a discutat despre independența sistemului judiciar și despre modul cel mai eficient în care ar putea fi promovat acesta prin setul de instrumente al UE. În octombrie 2024, Consiliul Justiție a discutat despre modalitățile de promovare a accesului la justiție în contextul statului de drept și al competitivității.

¹⁸ Rezoluția Parlamentului European din 18 iunie 2025 referitoare la Raportul Comisiei din 2024 privind statul de drept (2024/2078 (INI)), precum și dezbaterile speciale în plen referitoare la Raportul din 2024 privind statul de drept (9 octombrie 2024), Malta (23 octombrie 2024), Slovacia (12 februarie 2025), Ungaria (2 aprilie, 21 mai și 18 iunie 2025) și Spania (18 iunie 2025).

¹⁹ Pentru informații suplimentare, a se vedea site-ul Grupului de monitorizare a democrației, a statului de drept și a drepturilor fundamentale: (<https://www.europarl.europa.eu/committees/en/libe/working-groups/drfrm>).

²⁰ „Evaluarea rapoartelor anuale ale Comisiei Europene privind statul de drept în Uniunea Europeană”, adoptat la 22 ianuarie 2025, și „Dimensiunea economică a statului de drept”, adoptat la 30 aprilie 2025.

²¹ „Perspectiva locală și regională în punerea în aplicare a statului de drept în Uniunea Europeană”, aviz adoptat la 1 aprilie 2025.

²² Pentru informații suplimentare, consultați site-ul dedicat dialogurilor naționale privind statul de drept (https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/annual-rule-law-cycle/national-rule-law-dialogues_en).

3.2 Acțiunea UE pentru promovarea statului de drept

UE a dezvoltat o varietate de instrumente și procese menite să promoveze statul de drept și aplicarea sa consecventă în toate statele membre. În același timp, raportul a servit drept catalizator pentru noi politici și instrumente juridice ale UE în domenii precum pluralismul mass-mediei și lupta împotriva corupției, care consolidează statul de drept pe tot cuprinsul UE.

Promovarea unei culturi solide a statului de drept

Conștientizarea mai bună a culturii statului de drept și promovarea acesteia în rândul cetățenilor, al autorităților și al părților interesate din Europa reprezintă un obiectiv esențial. Mai multe state membre au instituit inițiative importante pentru a promova o astfel de cultură²³. Comisia a lansat o campanie de comunicare disponibilă în toate limbile oficiale ale UE, care utilizează o serie de videoclipuri animate pentru a explica, într-un mod simplu și accesibil, de ce statul de drept este esențial în viața de zi cu zi²⁴. De asemenea, promovarea culturii statului de drept a reprezentat subiectul unui schimb fructuos de bune practici între statele membre în cadrul uneia dintre reuniunile punctelor naționale de contact privind statul de drept²⁵.

Statul de drept și procesul de reformă

Statul de drept și buna guvernare sunt fundamentale pentru buna funcționare a pieței unice, pentru un mediu de afaceri sănătos, pentru sustenabilitatea finanțelor publice și pentru succesul reformelor structurale. Aceste principii fac parte integrantă din **semestrul european** și din recomandările specifice fiecărei țări emise în cadrul acestuia.

Atunci când au dat curs acestor recomandări, multe state membre au continuat să pună în aplicare reforme cu măsuri specifice legate de statul de drept, în conformitate cu angajamentele asumate în **planurile naționale de redresare și reziliență (PNRR)**. Au apărut astfel progrese în ceea ce privește consolidarea sistemelor judiciare, de exemplu prin revizuirea sistemului disciplinar pentru judecători sau prin îmbunătățirea eficienței judiciare ca urmare a restructurării instanțelor. De asemenea, s-au intensificat eforturile de combatere a corupției, inclusiv prin consolidarea instituțiilor axate pe combaterea corupției. Un impact important asupra statului de drept îl au și măsurile de îmbunătățire a procesului legislativ, cum ar fi mandatarea consultărilor publice și a studiilor de impact. În anumite cazuri, aceste angajamente din planul de redresare și reziliență au fost considerate esențiale pentru protejarea intereselor financiare ale UE, iar respectarea lor este o condiție obligatorie pentru primirea oricărei plăți în urma unei cereri de plată.

Alte surse de **finanțare din partea UE** sprijină consolidarea capacităților judiciare, mediatice și ale societății civile în ceea ce privește respectarea statului de drept și oferă asistență tehnică pentru reforme cu țintă clară. În cadrul actualului CFM, Instrumentul de sprijin tehnic și programe precum programul „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori” (CEDV), programul „Justiție”, Fondul social european Plus și programul „Europa creativă” oferă un sprijin important pentru consolidarea sistemului administrației publice și a sistemului de justiție,

²³ De exemplu, în Spania, Planul de acțiune pentru democrație include o propunere de organizare a unei dezbateri parlamentare anuale pentru a evalua respectarea de către Guvern a statului de drept și a drepturilor fundamentale. În Irlanda, au fost elaborate inițiative pentru a asigura promovarea unei culturi a statului de drept la nivelul învățământului superior.

²⁴ Această campanie a fost pusă la dispoziție în Spațiul UE al învățării și a fost distribuită în peste 140 000 de școli (https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/what-rule-law_ro#want-to-learn-more-watch-our-series-of-six-animations).

²⁵ Reuniunea punctelor naționale de contact privind statul de drept, 22 octombrie 2024.

precum și pentru a face față provocărilor legate de pluralismul mass-mediei și de combaterea corupției.

Sprijinirea statului de drept prin noi instrumente juridice și punerea în aplicare pe tot cuprinsul UE

Comisia a colaborat îndeaproape cu statele membre inclusiv pentru a asigura elaborarea și punerea în aplicare a unor politici și instrumente juridice menite să consolideze statul de drept în UE. De exemplu, Regulamentul european privind libertatea mass-mediei (EMFA)²⁶ a declanșat verificări ale gradului de pregătire a legislației statelor membre înainte de aplicarea majorității dispozițiilor sale în august 2025²⁷. Nou-înființatul Comitet european pentru servicii mass-media, un organism consultativ independent format din reprezentanți ai autorităților naționale de reglementare a mass-mediei, va juca un rol central în monitorizarea, coordonarea și sprijinirea politicilor în domeniul mass-mediei în toate statele membre ale UE. Comitetul va sprijini statele membre ale UE în mai multe moduri, de exemplu prin furnizarea de orientări de specialitate, schimbul de bune practici, consolidarea capacităților sau răspunsul în situații de criză. Totodată, Comitetul va elabora avize cu privire la măsurile de reglementare care afectează activitatea furnizorilor de servicii mass-media pe piața internă, cum ar fi deciziile de acordare a licențelor, precum și cu privire la evaluările concentrărilor pieței mass-media care prezintă o dimensiune legată de piața internă. De asemenea, va asista Comisia în elaborarea orientărilor.

În același timp, Comisia a colaborat cu statele membre pentru a sprijini transpunerea și punerea în aplicare a noii Directive anti-SLAPP, care include garanții legislative pentru combaterea acțiunilor în justiție abuzive împotriva jurnaliștilor și a apărătorilor drepturilor omului în situații transfrontaliere, precum și a recomandării mai ample anti-SLAPP²⁸. Pe lângă normele de la nivelul UE, statelor membre li s-a recomandat să acționeze la nivel național pentru a proteja jurnaliștii și apărătorii drepturilor omului împotriva proceselor abuzive²⁹. Multe state membre au luat măsuri concrete în acest sens, de exemplu prin oferirea de instruire specifică, lansarea de campanii de sensibilizare și demararea realizării unor mecanisme de sprijin³⁰.

Pentru a consolida lupta împotriva corupției, Comisia ajută colegiitorii să se apropie de găsirea unui acord cu privire la propunerea sa de modernizare a actualului cadru juridic al UE privind combaterea corupției³¹. Rețeaua UE de combatere a corupției oferă un forum amplu pentru colaborarea periodică și schimbul regulat de bune practici cu scopul de a sprijini eforturile statelor membre de a promova integritatea și de a combate corupția³². Discuțiile

²⁶ Regulamentul (UE) 2024/1083 din 11 aprilie 2024.

²⁷ Majoritatea dispozițiilor regulamentului vor fi direct aplicabile în UE începând din august 2025. Unele dispoziții specifice au însă o dată de aplicare diferită: unele sunt deja aplicabile, iar dispoziția privind dreptul la personalizare va intra în vigoare în mai 2027.

²⁸ Directiva (UE) 2024/1069 privind protecția împotriva cererilor vădit neîntemeiate sau a procedurilor judiciare abuzive împotriva persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică („acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice”) și Recomandarea conexă 2022/758 a Comisiei din 27 aprilie 2022. Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma acestei directive până la 7 mai 2026.

²⁹ A se vedea SWD(2024) 292 privind acțiunile întreprinse ca urmare a Recomandării 2022/758 a Comisiei din 27 aprilie 2022.

³⁰ Unul dintre aceste mecanisme este reprezentat de punctele focale, acestea fiind un punct de intrare către care se poate îndrepta o țintă SLAPP pentru a găsi sprijin.

³¹ Propunere de directivă privind combaterea corupției, COM(2023) 234 final, 3 mai 2023.

³² În perioada de raportare au avut loc două reuniuni, în octombrie 2024 și iunie 2025. Rețeaua reunește reprezentanți ai statelor membre ale UE, practicieni, societatea civilă, organizații internaționale și instituții și agenții ale UE.

rețelei cu privire la aspecte precum declarațiile de avere și abordarea cazurilor de corupție la nivel înalt se aliniază la subiectele prezentate în Raportul privind statul de drept.

Statul de drept în centrul procesului de extindere și al acțiunii externe

Protejarea instituțiilor și a valorilor noastre democratice este o responsabilitate colectivă atât a statelor membre, cât și a instituțiilor UE. Angajamentul UE de a apăra statul de drept a devenit mai puternic abia ca răspuns la războiul de agresiune în formă continuată purtat de Rusia împotriva Ucrainei, un atac direct nu doar asupra Ucrainei și a poporului său, ci și asupra valorilor fundamentale ale UE și a ordinii internaționale bazate pe norme. În același timp, respectarea statului de drept și buna guvernare sunt esențiale pentru a contracara ingerințele și manipulările străine care urmăresc să submineze democrațiile din UE și din imediata sa vecinătate.

Consolidarea structurilor democratice, respectarea statului de drept și protejarea drepturilor fundamentale se află în centrul procesului de extindere, fiind o parte a elementelor fundamentale pentru aderarea la UE. Pachetul anual de extindere al Comisiei evaluează progresele fiecărei țări în funcție de merit. Metodologia de extindere revizuită convenită în 2020 a accentuat și mai mult necesitatea unor îmbunătățiri tangibile și susținute ale statului de drept înainte ca orice capitol de negociere să poată fi închis. De asemenea, partenerii implicați în procesul de extindere pot conta pe sprijinul Consiliului European³³ pentru a-i ajuta să pună în aplicare standardele statului de drept, a asigura alinierea la *acquis-ul* UE și a le oferi orientări strategice pentru reforme prin intermediul monitorizării.

În urma integrării cu succes a Albaniei, a Muntenegrului, a Macedoniei de Nord și a Serbiei în Raportul privind statul de drept începând din 2024, orientările politice confirmă că partenerii implicați în procesul de aderare, pe măsură ce înregistrează progrese în ceea ce privește statul de drept și în procesul oficial de aderare, vor fi adăugați treptat la acest exercițiu pentru a respecta angajamentul de a menține standarde ridicate privind statul de drept pe tot parcursul procesului lor de aderare și în calitate de viitoare state membre.

Statul de drept este esențial și în ceea ce privește Mecanismul de reformă și creștere pentru Balcanii de Vest, Mecanismul de reformă și creștere pentru Republica Moldova și pentru Ucraina. Pentru a beneficia pe deplin de aceste mecanisme de sprijin, țările trebuie să pună în aplicare o agendă de reformă cu măsuri concrete privind elementele fundamentale.

UE își consolidează angajamentul față de standardele juridice internaționale prin procesul său de aderare la Convenția europeană a drepturilor omului și prin actuala revizuire a acesteia în contextul Convenției ONU împotriva corupției.

3.3 Acțiunea UE de răspuns la încălcările statului de drept

UE și-a consolidat capacitatea de a răspunde în mod eficace la încălcările statului de drept, bazându-se pe o serie de instrumente printre care se numără proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, jurisprudența Curții de Justiție a UE, procedura prevăzută la articolul 7 și Regulamentul privind condiționalitatea.

Răspunsul la provocările legate de statul de drept

Comisia a continuat să își exercite rolul de gardian al tratatelor UE prin inițierea unor proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor pentru a aborda încălcări specifice ale statului de

³³ [Comisia de la Venetia, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, CEPEJ și GRECO.](#)

drept. De asemenea, Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a continuat să pronunțe hotărâri importante privind statul de drept, clarificând și mai mult cerințele prevăzute de dreptul UE. Printre acestea s-au numărat hotărâri privind salariile judecătorilor³⁴, înlăturarea unui judecător de la examinarea unor cauze³⁵, repartizarea cauzelor³⁶ sau admisibilitatea cererilor de decizii preliminare³⁷.

Orientările politice au afirmat în mod clar că asigurarea respectării legislației prin proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor și o aplicare consolidată a mecanismului prevăzut la articolul 7 din TUE trebuie să fie utilizată în continuare în mod eficace, inclusiv într-o viitoare Uniune extinsă³⁸. Procedura prevăzută la articolul 7 alineatul (1) din TUE, care permite Consiliului să stabilească dacă există un risc clar de încălcare gravă a valorilor UE și să ia măsuri pentru a aborda aceste eventuale riscuri, continuă să se aplice în cazul Ungariei³⁹. Consiliul a specificat un punct privind situația actuală a Ungariei în noiembrie 2024 și a organizat o audiere oficială în mai 2025.

Protejarea bugetului UE de încălcările principiilor statului de drept

Încălcările principiilor statului de drept pot să aducă, de asemenea, prejudicii grave intereselor financiare ale Uniunii. Buna gestiune financiară poate fi asigurată numai dacă autoritățile publice acționează în conformitate cu legea, dacă încălcările legii sunt urmărite efectiv de serviciile de anchetă și de urmărire penală și dacă deciziile arbitrare sau ilegale ale autorităților publice pot face obiectul unui control jurisdicțional efectiv.

În cazul în care există o legătură suficient de directă între încălcările principiilor statului de drept și bugetul Uniunii și nu se poate realiza o protecție mai eficace a bugetului Uniunii prin alte proceduri prevăzute în legislația Uniunii, se declanșează regimul general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii. Măsurile de protecție adoptate de Consiliu în decembrie 2022 în cadrul procedurii inițiate de Comisie împotriva Ungariei în temeiul Regulamentului privind condiționalitatea sunt încă în vigoare⁴⁰.

Identificarea încălcărilor principiilor statului de drept și a unei legături suficient de directe cu bugetul UE necesită o evaluare aprofundată din partea Comisiei. Raportul privind statul de drept constituie o sursă esențială de informații pentru aplicarea Regulamentului privind

³⁴ Hotărârea din 25 februarie 2025, cauzele conexe C-146/23 și C-374/23, care clarifică faptul că, în temeiul articolului 19 alineatul (1) din TUE, modalitățile de stabilire a remunerației judecătorilor trebuie să fie obiective, previzibile, stabile, transparente și consacrate în lege.

³⁵ Hotărârea din 6 martie 2025, cauzele conexe C-647/21 și C-648/21, a statuat că legislația care permite decizii de înlăturare a unui judecător de la examinarea unor cauze este contrară articolului 19 alineatul (1) din TUE dacă nu se bazează pe criterii obiective și precise prevăzute de lege sau dacă nu prezintă garanții împotriva deciziilor arbitrare.

³⁶ Hotărârea din 14 noiembrie 2024, cauza C-197/23, a statuat că dreptul Uniunii se opune legislației naționale care împiedică o instanță de apel să controleze reatribuirea unei cauze unui alt judecător din primă instanță.

³⁷ Hotărârea din 7 noiembrie 2024, cauza C-326/23. A se vedea Raportul din 2024 privind statul de drept, Polonia, p. 4.

³⁸ Orientările politice pentru următoarea Comisie Europeană 2024-2029.

³⁹ Procedura a fost inițiată de Parlamentul European în 2018. Procedura inițiată în 2017 de Comisie în ceea ce privește Polonia a fost închisă în 2024, pe baza evaluării Comisiei potrivit căreia nu mai există un risc clar de încălcare gravă a statului de drept de către Polonia.

⁴⁰ La 17 decembrie 2024, Comisia a concluzionat că măsurile adoptate de Consiliu în 2022 ar trebui să rămână în vigoare, deoarece modificările privind „fiduciile de interes public” nu răspund în mod adecvat preocupărilor exprimate de Consiliu [a se vedea C(2024) 9140 final]. La 13 decembrie 2023, Comisia concluzionase deja că măsurile adoptate de Consiliu ar trebui să rămână în vigoare, întrucât Ungaria nu a adoptat nicio măsură nouă pentru a remedia preocupările nesoluționate, C(2023) 8999 final.

condiționalitatea, mai multe domenii vizate de raport putând fi direct relevante în acest sens⁴¹. Printre ele se numără în special sistemul de justiție, precum și buna funcționare a serviciilor de anchetă și de urmărire penală și controlul jurisdicțional efectiv realizat de instanțe independente. De asemenea, raportul poate viza combaterea corupției în ceea ce privește funcționarea autorităților în execuția bugetului Uniunii sau în efectuarea controlului financiar, a monitorizării și a auditului, prevenirea și sancționarea fraudei și a corupției și cooperarea eficace și în timp util cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și cu EPPO.

4. ASPECTELE PRINCIPALE ALE SITUAȚIEI STATULUI DE DREPT LA NIVEL NAȚIONAL

Metodologia raportului privind statul de drept și recomandările acestuia

Evaluarea din capitolele consacrate fiecărui stat membru și fiecărei țări implicate în procesul de aderare a fost pregătită în concordanță cu metodologia consacrată care a fost utilizată pentru edițiile anterioare ale raportului⁴². În ceea ce privește partenerii implicați în procesul de aderare, pachetul anual de extindere al Comisiei vizează stadiul pregătirii și progresele înregistrate în ceea ce privește alinierea la acquis-ul UE și la standardele europene, inclusiv în ceea ce privește toate aspectele statului de drept. În Raportul privind statul de drept, capitolele consacrate fiecărei țări partenere selectate în procesul de extindere pot face trimitere la orientările emise pentru ele în cadrul procesului de extindere și pot evidenția complementaritatea dintre acest proces și Raportul privind statul de drept.

Capitolele consacrate fiecărei țări se bazează pe o evaluare calitativă realizată în mod autonom de Comisie și se axează pe o sinteză a evoluțiilor semnificative începând din iulie 2024. În fiecare capitol consacrat unei țări, analiza se axează pe chestiunile în raport cu care s-au înregistrat evoluții semnificative sau în legătură cu care persistă provocări semnificative identificate în rapoartele anterioare. Analiza conține o evaluare calitativă a progreselor înregistrate de statele membre în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor din 2024⁴³. Obiectivul recomandărilor din 2025 este de a sprijini în continuare statele membre în eforturile lor de a duce mai departe reformele⁴⁴. Prezentul raport nu conține recomandări pentru țările implicate în procesul de aderare, deoarece astfel de recomandări sunt emise în contextul pachetului anual de extindere.

Raportul este rezultatul unei colaborări strânse cu autoritățile naționale și se bazează pe o varietate de surse naționale, internaționale și alte surse⁴⁵, precum și pe datele obținute de

⁴¹ A se vedea articolul 3 și articolul 4 alineatul (2) din Regulamentul privind condiționalitatea.

⁴² Metodologia poate fi consultată aici: https://commission.europa.eu/document/72742fd9-3ce0-4d23-9086-58f885f84cdd_en.

⁴³ În funcție de progresele înregistrate în ceea ce privește diferitele subsecțiuni ale fiecărei recomandări și în funcție de ducerea la bun sfârșit a recomandărilor emise în raportul pe 2023, Comisia a formulat concluzii, în fiecare caz, pe baza următoarelor categorii: niciun progres (suplimentar), progrese limitate, unele progrese (suplimentare), progrese semnificative și punere deplină în aplicare.

⁴⁴ Principiile pe baza cărora au fost elaborate recomandările sunt aceleași ca cele de anul trecut [a se vedea COM(2022) 500, p. 3-4]. Recomandările nu aduc atingere eventualelor acțiuni pe care Comisia le poate iniția în temeiul altor instrumente juridice.

⁴⁵ Printre sursele utilizate se numără contribuțiile scrise primite de la statele membre, contribuțiile primite în cursul consultării specifice a părților interesate, informațiile produse de organizații internaționale precum Consiliul European, OCDE și ONU, precum și contribuțiile furnizate cu ocazia vizitelor la nivel de țară. Aceste surse reprezintă baza evaluării Comisiei, însă responsabilitatea pentru concluziile formulate îi revine Comisiei.

Comisie pe cont propriu⁴⁶. Statele membre și țările implicate în procesul de aderare au fost invitate să contribuie la acest proces, să furnizeze contribuții scrise și să participe la vizite dedicate diferitelor țări⁴⁷. De asemenea, o consultare specifică a părților interesate a furnizat valoroase contribuții transversale și specifice fiecărei țări⁴⁸. La rândul său, Consiliul Europei a oferit o imagine de ansamblu a avizelor și rapoartelor sale recente⁴⁹. Înainte de adoptarea prezentului raport, autorităților naționale li s-a oferit posibilitatea de a furniza informații factuale actualizate privind capitolul care le vizează. Raportul adoptat servește drept bază pentru discuțiile ulterioare ale Comisiei cu guvernele și parlamentele naționale.

4.1 Sistemele de justiție

Sistemele de justiție eficiente, funcționale și pe deplin independente sunt esențiale pentru aplicarea legislației – atât a UE, cât și a celei naționale – și pentru asigurarea respectării acesteia. Independența sistemului judiciar este esențială pentru a se asigura că procedurile judiciare sunt echitabile și pentru a oferi o protecție jurisdicțională efectivă a drepturilor individuale⁵⁰. Accesul la instanțe independente și capacitatea de a solicita control jurisdicțional sunt fundamentale pentru statul de drept.

Atunci când își concep sistemele de justiție, statele membre trebuie să respecte pe deplin cerințele stabilite de legislația UE și de jurisprudența CJUE. De asemenea, există standarde europene elaborate de Consiliul Europei și de Comisia de la Veneția care trebuie luate în considerare. Rețelele și asociațiile judiciare europene aduc o contribuție importantă la promovarea și respectarea statului de drept și contribuie la elaborarea de standarde europene⁵¹. La rândul lor, avocații și barourile joacă un rol semnificativ în acest sens.

Percepțiile asupra independenței sistemului judiciar în întreaga UE

Sondajele Eurobarometru realizate în 2025 arată că percepția publicului larg asupra independenței sistemului judiciar s-a îmbunătățit în 13 state membre, a rămas stabilă în trei state membre și s-a înrăutățit în 11. În mod similar, percepția întreprinderilor s-a îmbunătățit în 15 state membre, a rămas stabilă în două și s-a înrăutățit în 10⁵². Buna funcționare și independența deplină a sistemelor de justiție aduc beneficii atât cetățenilor, cât și întreprinderilor, iar impactul lor pozitiv asupra investițiilor generează creștere economică și competitivitate. În [Finlanda](#), [Danemarca](#), [Irlanda](#), [Țările de Jos](#), [Luxemburg](#) și [Suedia](#), nivelul independenței percepute continuă să fie deosebit de ridicat în rândul publicului larg sau al

⁴⁶ În acest sens, tabloul de bord privind justiția în Uniunea Europeană oferă date comparative și de încredere privind eficiența, calitatea și independența sistemelor de justiție din statele membre ale UE. Scopul său este de a ajuta UE și statele membre să îmbunătățească eficacitatea sistemelor naționale de justiție.

⁴⁷ Contribuțiile statelor membre pot fi găsite aici: https://commission.europa.eu/publications/2025-rule-law-report-input-member-states-and-enlargement-countries_en. În capitolele consacrate fiecărei țări sunt disponibile informații cu privire la vizitele efectuate în fiecare țară. În cursul acestor vizite de țară, desfășurate online, Comisia a discutat cu autoritățile naționale ale statelor membre, inclusiv cu autoritățile judiciare și independente, cu autoritățile de asigurare a respectării legii și cu alte părți interesate, cum ar fi asociațiile de jurnaliști și societatea civilă.

⁴⁸ Contribuțiile părților interesate pot fi găsite aici: https://commission.europa.eu/document/522cf36e-c82d-413a-8d43-fda1f37e3ae2_en.

⁴⁹ Contribuția Consiliului Europei poate fi găsită aici: https://commission.europa.eu/document/e2050d5c-8874-4138-ac67-b018ff9f278e_en.

⁵⁰ Articolul 19 din Tratatul privind Uniunea Europeană și articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale.

⁵¹ Cum ar fi Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare, Rețeaua președinților Curților Supreme de Justiție ale UE, Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme ale UE, Consiliul Barourilor Europene și Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției (CEPEJ) a Consiliului Europei.

⁵² Ediția din 2025 a tabloului de bord privind justiția în UE, figurile 50 și 52.

întreprinderilor (peste 75 %), iar în [Croatia](#), [Bulgaria](#) și [Polonia](#) acesta rămâne foarte scăzut (sub 30 %). În ceea ce privește țările implicate în procesul de aderare, rezultatele Eurobarometrului arată, în cel mai bun caz, o percepție de nivel mediu asupra independenței.

Consiliile judiciare și procedurile de numire și revocare a judecătorilor ca garanții esențiale pentru independența sistemului judiciar

Alături de competențele și structura consiliilor judiciare, procedurile de numire și revocare a judecătorilor sunt esențiale pentru menținerea independenței sistemului judiciar. În cazul în care există consilii judiciare, acestea servesc drept tampon între sistemul judiciar și alte ramuri ale puterii în domenii precum numirile și dezvoltarea carierei, precum și în gestionarea sistemului judiciar⁵³. Consiliul Europei a elaborat standarde europene cu privire la modul în care ar trebui să fie concepute aceste consilii pentru a le proteja în mod eficace independența, inclusiv în ceea ce privește componența⁵⁴. Pentru a funcționa eficient, consiliile judiciare au nevoie de resurse suficiente și de independență administrativă.

Mai multe state membre au depus eforturi legislative pentru a consolida independența și eficacitatea consiliilor judiciare. În [Irlanda](#) și-a început activitatea nou înființata Comisie a numirilor judiciare. În [Luxemburg](#), Consiliul Național de Justiție, înființat în 2023, este în prezent pe deplin operațional și funcționează în mod eficace.

În alte state membre sunt în curs inițiative în acest sens. În [Spania](#), un dialog structurat cu Comisia Europeană, care a avut loc în 2024, a condus la reînnoirea Consiliului Judiciar și au fost luate măsuri în vederea adaptării procedurii de numire a judecătorilor din cadrul său. În [Italia](#), odată cu desfășurarea reformei actuale a sistemului judiciar, Consiliul Superior al Magistraturii înregistrează progrese în sarcinile sale, iar reforma privind separarea carierelor judecătorilor și ale procurorilor, presupune implică instituirea a două consilii superioare separate, a fost aprobată de Camera Deputaților și este dezbătută în prezent în Senat. În [Suedia](#), Guvernul a prezentat propuneri menite să consolideze și mai mult independența sistemului judiciar, în special în ceea ce privește numirile judecătorilor și procedurile disciplinare. În [Polonia](#), legea care abordează lipsa de independență a Consiliului Judiciar Național a fost adoptată de Parlament, dar nu a intrat încă în vigoare din cauza sesizării Curții Constituționale, iar Guvernul lucrează la o propunere revizuită. În [Estonia](#) a fost lansată reforma Consiliului pentru Administrarea Instanțelor, vizând transferul de competențe de la Ministerul Justiției, transformarea Consiliului într-un organism permanent și modificarea componenței acestuia.

În același timp, Consiliul Superior al Magistraturii din [Portugalia](#) a solicitat un proces de reflecție cu privire la posibilele mecanisme de asigurare a stabilității sale și de garantare a independenței sale. În [Bulgaria](#), modificările aduse componenței Consiliului Judiciar Suprem pentru a răspunde unor preocupări mai vechi au fost anulate de Curtea Constituțională deoarece nu au fost adoptate de organismul competent, ceea ce înseamnă că problema componenței și a funcționării Consiliului Judiciar Suprem nu a fost încă soluționată. [Slovacia](#) preconizează o creștere a rolului acordat Consiliului Judiciar în domenii precum procedurile disciplinare. Deși se reflectează la introducerea unor măsuri de salvagardare pentru asigurarea unor garanții de independență suficiente în ceea ce privește demiterea membrilor Consiliului Judiciar, nu au fost luate măsuri formale.

În ceea ce privește țările implicate în procesul de aderare, în [Muntele Negru](#) punerea în aplicare a cadrului juridic modificat anterior a adus câteva rezultate pozitive inițiale, în timp ce

⁵³ CJUE a recunoscut că, atunci când un consiliu judiciar participă la un proces de numire care implică organisme politice, acesta poate contribui la eficientizarea procesului respectiv. A se vedea, de exemplu, Hotărârea din 2 martie 2021, AB și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Căi de atac).

⁵⁴ A se vedea în special Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Consiliului Europei.

componența Consiliului Judiciar și a Consiliului Procurorilor necesită în continuare îmbunătățiri. În [Albania](#) persistă probleme legate de gestionarea numirilor membrilor Consiliului Superior al Magistraturii și ai Consiliului Superior al Procurorilor și de deciziile privind cariera acestora – atât a membrilor magistrați, cât și a celor care nu sunt magistrați.

Procedurile de numire și revocare a judecătorilor sunt esențiale pentru independența sistemului judiciar și pentru percepția publicului. CJUE a stabilit că independența sistemului judiciar presupune ca normele și condițiile care reglementează numirile judiciare să fie suficiente pentru a preveni orice îndoială rezonabilă cu privire la faptul că judecătorii sunt impenetrabili față de factorii externi⁵⁵. În mai multe state membre se depun în prezent eforturi de îmbunătățire a procedurilor de numire în funcții judiciare, inclusiv ca urmare a recomandărilor din 2024. În [Malta](#) au loc în prezent discuții în Parlament cu privire la o reformă constituțională cuprinzătoare, care ar urma să prevadă implicarea sistemului judiciar în procedura de numire a președintelui Curții Supreme. În [Grecia](#), sistemul judiciar este implicat pentru prima dată în numirile în cele mai înalte funcții din sistem. În [Germania](#), o nouă reformă menită să consolideze reziliența Curții Constituționale consacră în Constituție anumite garanții pentru funcționarea și independența acestei curți. În [Cipru](#), controlul jurisdicțional recent introdus al deciziilor Consiliului Suprem al Magistraturii consolidează transparența și responsabilitatea. În [Lituania](#) s-au luat măsuri menite să îmbunătățească transparența procesului de numire.

În alte state membre, reformele progresează lent. În [Finlanda](#) au fost întreprinse doar demersuri limitate pentru avansarea pe calea reformei privind numirea judecătorilor consultanți. În [Suedia](#) este încă în desfășurare dezbaterile privind consolidarea garanțiilor pentru asigurarea independenței în numirea judecătorilor consultanți.

În unele state membre persistă provocări sau deficiențe în ceea ce privește numirile în funcții judiciare de nivel înalt și în funcțiile de președinte de instanță, deși impactul și gravitatea acestora diferă. În [Ungaria](#) au fost introduse norme noi privind numirea și cariera judecătorilor, dar procesul nu a inclus întotdeauna consultarea Consiliului Judiciar Național cu privire la unele dintre modificările legislative relevante. În [Letonia](#) nu a fost încă abordată necesitatea unor garanții care să protejeze procedura de numire a judecătorilor Curții Supreme. În [Austria](#) nu s-au luat măsuri pentru a introduce implicarea judiciară sistematică în numirea președinților instanțelor administrative.

În ceea ce privește țările implicate în procesul de aderare, în [Muntelegru](#) noul președinte al Curții Supreme a fost numit în unanimitate. În [Macedonia de Nord](#) au fost luate măsuri la nivelul întregului sistem judiciar pentru a spori transparența, deși persistă unele preocupări cu privire la deciziile de numire.

În câteva state membre există preocupări cu privire la presiunea nejustificată asupra sistemului judiciar. În cadrul sistemului judiciar din [Ungaria](#) continuă presiunea nejustificată asupra unor judecători, în special în ceea ce privește dezbaterile interne privind aspecte-cheie legate de independența sistemului judiciar. În [Bulgaria](#), comisiile ad-hoc create pentru anchetarea cazurilor de intimidare a magistraților și de posibilă infiltrare în sistemul judiciar și-au încheiat activitatea. În ceea ce privește țările implicate în procesul de aderare, în [Serbia](#) presiunea politică asupra sistemului judiciar și a parchetelor a rămas ridicată, fără să fie luată aproape nicio măsură în acest sens din partea Consiliului Superior al Magistraturii și a Consiliului Superior al Procurorilor, a Guvernului sau a Parlamentului. În [Macedonia de Nord](#), ingerințele

⁵⁵ A se vedea, printre altele, Hotărârea din 15 iulie 2021, C-791/19, Comisia/Polonia; Hotărârea din 20 aprilie 2021, C-896/19, Repubblica și Il-Prim Ministru și Hotărârea din 2 martie 2021, C-824/18, AB și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă).

și presiunile din partea altor ramuri ale statului generează preocupări serioase cu privire la respectarea independenței sistemului judiciar.

Autonomia și independența parchetelor

Deși structura parchetelor naționale diferă de la un stat membru la altul, sunt necesare garanții instituționale pentru a asigura autonomia parchetelor, astfel încât acesta să poată acționa fără interferențe⁵⁶. Această autonomie este esențială pentru aplicarea atât a legislației penale naționale, cât și a celei europene.

S-au înregistrat progrese în ceea ce privește reformele de consolidare a garanțiilor instituționale pentru parchete, dintre care unele au fost adoptate ca răspuns la recomandările din 2024. În [Slovenia](#) au intrat în vigoare garanții pentru independența și autonomia procurorilor în ceea ce privește anchetele parlamentare. În [Spania](#), un proiect de reformă a statutului procurorului general, care prevede printre altele decuplarea mandatului procurorului general de cel al Guvernului, se află în consultări înainte de a fi aprobat de Guvern și înaintat Parlamentului. În [Cipru](#) se înregistrează progrese în ceea ce privește reforma Biroului Juridic, care prevede o distincție mai clară între funcțiile de consiliere și cele de urmărire penală ale procurorului general. În [Polonia](#) s-au înregistrat pași importanți înspre separarea funcției de ministru al justiției de cea a procurorului general, deși nu a fost adoptată încă o lege în acest sens. În [România](#) se explorează demersuri legislative menite să consolideze garanțiile referitoare la independența procurorilor de rang înalt.

În [Austria](#), demersurile de înființare a unui parchet federal independent nu au mai avansat, deși sunt incluse în programul Guvernului și sunt în curs de elaborare proiecte legislative. În [Bulgaria](#), deși mecanismul de responsabilizare efectivă și de răspundere penală a procurorului general și a adjuncților săi a fost declarat compatibil cu Constituția, rămân de abordat aspectele procedurale pentru a se asigura eficacitatea deplină a acestuia. În [Ungaria](#), o modificare constituțională elimină cerința ca procurorul general să fie selectat din rândul procurorilor. În [Slovacia](#), competența procurorului general de a anula deciziile definitive ale procurorilor, combinată în prezent cu un nou cadru de urmărire penală, rămâne un motiv de îngrijorare.

În ceea ce privește țările implicate în procesul de aderare, în [Macedonia de Nord](#) sunt în desfășurare procese de elaborare a unor legi privind independența sistemului judiciar și autonomia parchetelor. În [Serbia](#) există preocupări cu privire la autonomia urmăririi penale, iar eficacitatea și confidențialitatea anchetelor penale sunt îngreunate de deficiențe de drept și din practică.

Asigurarea asumării răspunderii și garantarea independenței în procedurile disciplinare

CJUE a afirmat în mod clar că procedurile disciplinare nu trebuie utilizate ca o modalitate de control politic asupra sistemului judiciar⁵⁷. Printre garanții se numără norme clare care definesc ceea ce constituie o abatere disciplinară și sancțiunile care trebuie aplicate. Procedurile disciplinare ar trebui să fie executate de un organism independent, să respecte dreptul la apărare și să poată fi contestate în instanță⁵⁸.

În mai multe state membre a continuat tendința de intensificare a garanțiilor în cadrul procedurilor disciplinare. În [Cehia](#) a intrat în vigoare o nouă procedură disciplinară pentru

⁵⁶ A se vedea Compilația avizelor și rapoartelor Comisiei de la Veneția privind procurorii [[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI\(2022\)023-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI(2022)023-e)].

⁵⁷ Curtea a reamintit acest principiu în cauzele care se referă la Camera disciplinară a Curții Supreme din Polonia (Hotărârea din 5 iunie 2023, C-204/21, Comisia/Polonia) și la Inspekția Judiciară din România (Hotărârea din 11 mai 2023, cauza 817/21, Inspekția Judiciară, precum și Hotărârea din 18 mai 2021, C-83/19 etc., Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții/Inspekția Judiciară și alții).

⁵⁸ Hotărârea din 25 iulie 2018, LM, C-216/18 PPU, punctul 67.

judecători, procurori și executori judecătorești, care introduce o posibilitate de recurs. În [Slovenia](#), Parlamentul dezbate amendamente care prevăd garanții pentru cadrul disciplinar aplicabil judecătorilor. Cu toate acestea, în unele state membre există motive de îngrijorare. În [Grecia](#), decizia de a iniția proceduri disciplinare împotriva judecătorilor pe motive desprinse din conținutul deciziilor acestora a declanșat dezbateri în cadrul magistraturii. În [Slovacia](#), deși s-au luat unele măsuri menite să clarifice anumite aspecte procedurale, iar Guvernul s-a arătat deschis pentru acțiuni legislative suplimentare, este în continuare necesar să se realizeze progrese suplimentare în ceea ce privește introducerea de garanții suficiente privind răspunderea penală pentru hotărârile judecătorești.

Protecția efectivă a independenței sistemului judiciar necesită o cultură a integrității și a imparțialității. Mai multe state membre pun în aplicare politici și practici de promovare a integrității în cadrul sistemului judiciar. Unul dintre exemple este cel al [Lituaniiei](#), unde sistemul judiciar beneficiază de formare menită să promoveze un mediu anticorupție. În [Croatia](#) continuă eforturile de menținere și îmbunătățire a integrității judecătorilor și a procurorilor.

În ceea ce privește țările implicate în procesul de aderare, [Albania](#) a continuat să pună în aplicare reforme judiciare, iar procesul de verificare a tuturor judecătorilor și procurorilor a fost finalizat în primă instanță, consolidând și mai mult responsabilitatea. În [Muntelegru](#) s-au îmbunătățit promovarea și aplicarea efectivă a standardelor de etică și profesionale în rândul judecătorilor și al procurorilor.

Eforturi de îmbunătățire a calității și eficienței justiției

Eficiența sistemelor de justiție este o condiție necesară pentru protecția drepturilor, precum și pentru securitatea juridică și încrederea publicului, iar gestionarea volumului de cauze și viteza deciziilor reprezintă măsuri esențiale. Procedurile excesiv de lungi conduc la acumularea cauzelor nesoluționate, ceea ce subminează încrederea cetățenilor în sistemele naționale de justiție. De asemenea, întârzierile au implicații majore pentru deciziile de afaceri și pentru investiții.

În mai multe state membre sunt în curs reforme menite să sporească eficiența justiției. În [Cehia](#) s-au înregistrat îmbunătățiri suplimentare în ceea ce privește durata de soluționare a cauzelor. [Estonia](#), [Belgia](#) și [Spania](#) iau măsuri pentru a îmbunătăți eficiența. În [Germania](#) a fost introdusă o nouă procedură pentru a soluționa mai eficient cauzele civile „în masă”.

Cu toate acestea, unele state membre se confruntă în continuare cu provocări persistente în ceea ce privește eficiența sistemelor de justiție. În [Grecia](#), [Italia](#), [Malta](#) și [Croatia](#), în pofida luării unor măsuri importante, durata procedurilor judiciare rămâne o problemă serioasă. În [Portugalia](#), deși eficiența instanțelor administrative și fiscale s-a îmbunătățit în primă instanță, întreprinderile au semnalat provocări majore în ceea ce privește timpul necesar pentru luarea deciziilor, în special în instanțele de apel. În [Serbia](#), imaginea de ansamblu continuă să fie pozitivă în ceea ce privește cauzele civile, comerciale și penale, însă persistă provocări serioase în ceea ce privește tratarea cauzelor administrative și a plângerilor constituționale.

Un sistem judiciar eficace se bazează pe resurse adecvate, inclusiv pe investițiile necesare în infrastructură, precum și pe personal calificat, instruit și remunerat corespunzător. Previzibilitatea poate fi esențială pentru credibilitatea sistemului judiciar și pentru recrutarea de persoane noi⁵⁹. Multe state membre au continuat să investească în sistemele lor de justiție, adesea în pofida presiunilor majore asupra cheltuielilor publice. [Portugalia](#) a luat măsuri semnificative pentru a îmbunătăți resursele umane alocate justiției, prin noi recrutări și

⁵⁹ Hotărârea CJUE din 25 februarie 2025 în cauzele conexe C-146/23 și C-374/23, în care Curtea a clarificat faptul că, în temeiul articolului 19 alineatul (1) din TUE, modalitățile detaliate de stabilire a remunerației judecătorilor trebuie să fie obiective, previzibile, stabile, transparente și consacrate în lege.

modificări legislative. [Țările de Jos](#), [România](#), [Suedia](#) și [Danemarca](#) au luat, de asemenea, măsuri pentru a spori resursele alocate sistemului judiciar. În [Slovenia](#), salariile judecătorilor au fost majorate și a fost introdus în lege un mecanism de indexare automată. În [Croatia](#) au fost introduse în lege criteriile obiective pentru actualizarea remunerării judecătorilor și a procurorilor. În [Ungaria](#), salariile din sistemul urmează să fie majorate în trei etape până în 2027.

Nivelurile remunerației tind să influențeze atractivitatea profesiei judiciare. În [Germania](#) au fost luate unele măsuri în ceea ce privește nivelul de remunerare a judecătorilor și procurorilor, însă persistă provocările legate de recrutarea în sistemul judiciar. În [Cipru](#), provocările de la nivelul resurselor și al infrastructurii continuă să afecteze activitatea judecătorilor de primă instanță. În [Albania](#), deficitul de resurse financiare și umane continuă să aibă un efect negativ asupra calității justiției. În [Macedonia de Nord](#), resursele financiare limitate continuă să afecteze autonomia financiară a sistemului judiciar.

Investițiile în digitalizare pot consolida eficiența și accesibilitatea sistemelor de justiție, putând îmbunătăți totodată reziliența lor. Inițiativele de digitalizare au înregistrat progrese în [Danemarca](#), [Estonia](#), [Irlanda](#), [Grecia](#), [Spania](#), [Franța](#), [Luxemburg](#), [Malta](#) și [Polonia](#). În practică însă, rezultatele punerii în aplicare pot fi eterogene. În [Bulgaria](#) au fost introduse noi instrumente digitale pentru accesul la justiție, în timp ce instrumentele electronice de comunicare continuă să fie deficitare. În [Cehia](#), sistemul de videoconferință este deja consacrat și a fost sprijinit în continuare de modificările legislative recente, iar implementarea sistemului de „dosare electronice” a suferit întârzieri suplimentare. În [Italia](#), în timp ce toate celelalte ramuri ale sistemului de justiție sunt complet digitalizate, soluțiile digitale în instanțele penale sunt încă limitate din cauza provocărilor tehnice pe care Ministerul Justiției depune eforturi pentru a le soluționa până la sfârșitul anului 2025. [Albania](#) introduce noi inițiative de digitalizare și un sistem electronic integrat modern de gestionare a cauzelor în instanțe și parchete, iar [Serbia](#) este în curs de implementare a unui nou sistem de gestionare a cauzelor în materie de urmărire penală. Eforturile de îmbunătățire suplimentară a instrumentelor digitale continuă și în [Macedonia de Nord](#), însă persistă și provocări, cum ar fi infrastructura depășită.

Accesul la justiție și rolul avocaților în cadrul sistemului judiciar

Avocații, barourile și alte profesii juridice, cum ar fi notarii, joacă un rol esențial în respectarea statului de drept. Recentă Convenție a Consiliului Europei pentru protecția profesiei de avocat reprezintă un pas important în direcția asigurării faptului că avocații își pot îndeplini rolul fundamental care le este atribuit într-o societate democratică⁶⁰.

Costul litigiilor și accesul la asistență judiciară sunt esențiale pentru asigurarea unui acces real la justiție. În [Irlanda](#) s-au luat măsuri suplimentare pentru a reduce costurile litigiilor, a fost finalizată o revizuire generală a sistemului de asistență judiciară în materie civilă și este în curs de pregătire o reformă a sistemului de asistență judiciară în materie penală. În [Spania](#) a fost consolidat cadrul privind asistența judiciară, iar în [Danemarca](#) se relansează o revizuire a sistemului de asistență judiciară. În [Țările de Jos](#), o analiză independentă a recomandat majorarea onorariilor avocaților care oferă asistență judiciară. Noile norme privind asistența judiciară din [Portugalia](#) urmăresc să abordeze nivelul scăzut de remunerare a furnizorilor de asistență judiciară, deși Uniunea Barourilor a solicitat modificări suplimentare.

Un sistem de justiție funcțional înseamnă ca avocații să aibă libertatea de a-și îndeplini rolul în ceea ce privește consilierea și reprezentarea clienților. În [Belgia](#), în urma adoptării directivelor care interzic înregistrarea întâlnirilor dintre avocat și clienți, avocații au solicitat garanții procedurale suplimentare pentru a proteja secretul profesional al avocatului. În [Lituania](#)

⁶⁰ Convenția Consiliului Europei pentru protecția profesiei de avocat, CM(2024)191-add1 final.

continuă să fie semnalate preocupări legate de respectarea confidențialității în relația dintre avocat și client.

4.2 Cadrul anticorupție

Corupția erodează încrederea în instituțiile publice, prejudiciază furnizarea serviciilor publice și creează un sentiment de inechitate și neîncredere. Aceasta este adesea legată de alte infracțiuni, în special de spălarea banilor, câștigurile ilicite fiind ascunse prin sisteme de spălare a banilor. Combaterea reală a corupției se bazează pe o abordare cuprinzătoare care combină măsuri preventive și represive într-un cadru juridic și instituțional solid, cu anchete și urmăriri penale eficace. Sunt necesare măsuri preventive și campanii de sensibilizare pentru a promova integritatea și a reduce la minimum posibilitatea corupției.

Percepții asupra corupției în cadrul UE

Rezultatele indicelui de percepție a corupției⁶¹ arată în mod constant că 8 dintre cele mai bine clasate 20 de țări la nivel internațional sunt state membre ale UE⁶². Cu toate acestea, există în continuare diferențe între statele membre⁶³. Țările partenere din procesul de extindere obțin un punctaj sub media acestui clasament⁶⁴. Potrivit sondajelor Eurobarometru din 2025 privind corupția, fenomenul corupției rămâne o preocupare serioasă pentru cetățenii și întreprinderile din UE. Circa 7 din 10 europeni (69 %) consideră că problema corupției este larg răspândită în țara lor și mai mult de 4 din 10 europeni (44 %) consideră că nivelul corupției a crescut în țara lor. Doar 32 % dintre cetățeni consideră că eforturile guvernului lor de combatere a corupției dau rezultate. În mod similar, majoritatea întreprinderilor europene (63 %) consideră că problema corupției este larg răspândită în țara lor și doar aproximativ jumătate (52 %) consideră că persoanele sau întreprinderile corupte sunt de obicei depistate sau denunțate poliției sau procurorilor.

Strategiile naționale anticorupție și punerea lor în aplicare

Importanța menținerii unor politici anticorupție eficace este recunoscută în dreptul internațional⁶⁵. Strategiile naționale anticorupție pot asigura faptul că statele membre urmează o abordare cuprinzătoare, coerentă și integrată, care permite integrarea acțiunilor împotriva corupției în toate sectoarele de politică relevante. Aproape toate statele membre au în prezent strategii naționale anticorupție, deși domeniul lor de aplicare poate varia⁶⁶.

În [România](#), [Estonia](#) și [Grecia](#) sunt în curs de pregătire cadre strategice actualizate, iar punerea în aplicare a cadrelor existente este pe drumul cel bun. [Țările de Jos](#) au adoptat o primă politică națională anticorupție, iar în [Franța](#) se preconizează că noul plan anticorupție va fi adoptat până în vara anului 2025. [Slovenia](#) a adoptat noua sa strategie anticorupție, care urmează o abordare

⁶¹ Transparency International (2025) (<https://www.transparency.org/en/cpi/2024>).

⁶² Opt state membre se numără printre primele 20 de țări, cu trei mai puține decât în anul precedent. Patru state membre (Danemarca, Finlanda, Luxemburg și Suedia) au obținut un punctaj de cel puțin 80/100 pentru acest indice, iar altele (Țările de Jos, Irlanda, Estonia și Germania) au obținut un punctaj mai mare de 70/100.

⁶³ Se înregistrează punctaje mai mici de 50 în Grecia (49), Slovacia (49), Croația (47), România (46), Bulgaria (43) și Ungaria (41).

⁶⁴ Se înregistrează punctaje mai mici de 50 în Muntenegru (46), Albania (42), Macedonia de Nord (40) și Serbia (35).

⁶⁵ Părțile la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției (UNCAC) au obligația, în conformitate cu principiile fundamentale ale sistemelor lor juridice, să elaboreze și să pună în aplicare sau să mențină politici anticorupție eficace și coordonate, care să promoveze participarea societății și să reflecte principiul statului de drept, al gestionării corespunzătoare a afacerilor publice și a proprietății publice, al integrității, al transparenței și al asumării răspunderii. Toate statele membre și UE sunt părți. A se vedea, de asemenea, Declarația de la Kuala Lumpur privind strategiile anticorupție.

⁶⁶ În prezent, 21 de state membre au strategii sau programe anticorupție specifice, iar aproape toate celelalte au inclus componente anticorupție în alte strategii și planuri de acțiune naționale.

la nivelul întregii societăți pentru diminuarea corupției și sporirea transparenței și a integrității. [Finlanda](#) a adoptat un nou plan de acțiune anticorupție. [Irlanda](#) a înregistrat unele întârzieri în elaborarea unui nou cadru strategic.

În ceea ce privește țările implicate în procesul de aderare, [Albania](#) și [Serbia](#) au adoptat strategii multianuale anticorupție. În [Muntele Negru](#), unde cadrul juridic de combatere a corupției este în mare parte instituit, implementarea strategiei de combatere a corupției pentru perioada 2024-2028 și a planului său de acțiune sunt în desfășurare, însă persistă provocări legate de monitorizare. În [Macedonia de Nord](#), punerea în aplicare a strategiei naționale anticorupție rămâne în ansamblu insuficientă.

Consolidarea cadrului juridic de combatere a corupției și a capacității instituțiilor

Combaterea eficace a corupției presupune menținerea unui cadru juridic solid și a unor instituții puternice și independente care să asigure respectarea acestuia. În toate statele membre și țările implicate în procesul de aderare care fac obiectul prezentului raport, cadrele juridice sunt considerate solide și, în ansamblu, sunt în desfășurare sau sunt avute în vedere măsuri de remediere a anumitor lacune specifice. Odată adoptată, Directiva UE privind combaterea corupției va oferi statelor membre o nouă ocazie de a-și consolida aceste cadre⁶⁷.

Mai multe state membre au continuat reformele în materie de drept penal menite să consolideze lupta împotriva corupției. [Suedia](#) a adoptat o nouă legislație pentru a majora termenele de prescripție a celor mai grave infracțiuni de corupție. [Croatia](#) pregătește un proiect legislativ menit să sprijine eficientizarea anchetelor și a urmărilor penale ale infracțiunilor de corupție și să consolideze competențele organelor sale specializate de urmărire penală. În [Germania](#) se constată un angajament reînnoit de a combate infracțiunile financiare, inclusiv corupția, iar planurile privind sancțiunile pentru întreprinderi în cazul dării de mită la nivel transnațional înregistraseră progrese importante înainte de dizolvarea prematură a Parlamentului. De asemenea, în [Spania](#) sunt în desfășurare lucrări privind revizuirea Codului de procedură penală, în vederea scăderii duratei anchetelor.

În alte state membre, reformele planificate au fost suspendate temporar în vederea alinierii la noile norme ale UE privind combaterea corupției, care fac în prezent obiectul unor negocieri interinstituționale. Acesta este cazul [Finlandei](#), care intenționează să continue revizuirea infracțiunii de dare de mită la nivel transnațional și incriminarea traficului de influență odată ce va fi instituit noul cadru juridic al UE. În unele cazuri, modificările aduse legislației penale au subminat eficacitatea măsurilor anticorupție. În [Slovenia](#), reforma dreptului penal din 2024 a fost ajustată astfel încât să asigure protecția intereselor financiare ale UE, iar Guvernul Sloveniei s-a angajat activ în acest scop. Pe de altă parte, alte aspecte continuă să genereze preocupări specifice, având impact asupra mai multor anchete și urmăriri penale în curs în cazuri de corupție, inclusiv referitoare la înalți funcționari. În [Macedonia de Nord](#), eforturile de combatere a corupției, în special în cazurile la nivel înalt, continuă să fie îngreunate de modificările din 2023 ale Codului penal.

Mai multe state membre iau măsuri de consolidare a instituțiilor anticorupție. În [Cipru](#) sunt în dezbatere propuneri de consolidare a independenței funcționale și operaționale a Autorității Independente pentru Combaterea Corupției. În [Belgia](#) urmează să fie instituite noi structuri de anchetă și urmărire penală pentru a contribui la combaterea corupției. În [Irlanda](#), fosta Comisie

⁶⁷ Propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind combaterea corupției, de înlocuire a Deciziei-cadru 2003/568/JAI a Consiliului și a Convenției privind lupta împotriva corupției care implică funcționari ai Comunităților Europene sau funcționari ai statelor membre ale Uniunii Europene și de modificare a Directivei (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului (COM/2023/234 final).

a Ombudsmanului – Garda Síochána – a fost înlocuită de un nou birou al Ombudsmanului Poliției (Fiosrú).

Pentru a aborda cazurile de corupție din ce în ce mai complexe, autoritățile de aplicare a legii, procurorii și sistemul judiciar trebuie să fie suficient de specializate și să dispună de resurse suficiente. În [Portugalia](#) au fost alocate resurse umane suplimentare pentru anchete. În [Spania](#), pentru a reflecta natura din ce în ce mai complexă a cazurilor de corupție, au fost puse la dispoziția organelor de urmărire penală resurse suplimentare prin intermediul a două camere specializate de urmărire penală și al unor posturi suplimentare în cadrul Parchetului Anticorupție. În [Macedonia de Nord](#), Parchetul a raportat consolidarea capacității de anchetă, o mai bună colaborare interinstituțională și o capacitate operațională îmbunătățită în mai multe centre de anchetă. În alte țări, provocările persistă. În [Irlanda](#), resursele insuficiente și specializarea rămân o provocare pentru anchetarea și urmărirea penală a cazurilor de corupție. În [Muntele Negru](#), resursele umane dedicate combaterii corupției au crescut ușor, dar în ansamblu rămân insuficiente. În [Serbia](#), resursele umane insuficiente limitează capacitatea Parchetului pentru Criminalitate Organizată de a prelucra și ancheta cazurile complexe de criminalitate organizată și de corupție la nivel înalt.

Cooperarea strânsă dintre autoritățile de aplicare a legii și alte agenții – cum ar fi unitățile de informații financiare și autoritățile fiscale, de audit, de concurență și alte autorități administrative –, precum și accesul la bazele de date cu informații și interconectarea registrelor sunt esențiale pentru o combatere eficientă a corupției. În [Irlanda](#), cooperarea dintre autoritățile responsabile se desfășoară fără probleme. În [Polonia](#) au intrat în vigoare norme modificate pentru coordonarea serviciilor de urmărire penală. În alte state membre persistă unele provocări. În [Slovenia](#), organele de urmărire penală au raportat dificultăți în ceea ce privește accesul la informații și obținerea probelor, în special a informațiilor bancare. În [Ungaria](#), Autoritatea de Integritate a continuat să semnaleze obstacolele în calea îndeplinirii funcțiilor sale, unul dintre acestea constând în lipsa accesului la informațiile deținute în bazele de date ale altor organisme.

Potrivit raportărilor, cooperarea dintre autoritățile naționale și Parchetul European (EPPO) este, în general, bună în statele membre participante. În plus, EPPO este în prezent pe deplin operațional în [Polonia](#) și [Suedia](#) pentru anchetarea și urmărirea penală a infracțiunilor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii. În [Irlanda](#), Programul de guvernare pentru 2025 conține un angajament de aderare la EPPO.

Anchetarea și urmărirea penală eficace a infracțiunilor de corupție și consolidarea bilanțului de cazuri de corupție la nivel înalt

Potrivit Eurobarometrului special privind atitudinea cetățenilor față de corupție, aproximativ două treimi dintre europeni (66 %) consideră că urmărirea penală a cazurilor de corupție la nivel înalt nu se realizează la un nivel suficient. Anchetarea și urmărirea penală eficace a cazurilor de corupție pot fi îngreunate de deficiențe juridice, cum ar fi procedurile neclare sau greoaie de ridicare a imunităților sau termenele scurte de prescripție. Acestea pot fi deosebit de nocive în cazurile de corupție complexe.

Anchetarea și urmărirea penală a infracțiunilor de corupție se realizează în mod eficient într-o serie de state membre. În [Franța](#) s-au intensificat eforturile de urmărire penală a cazurilor de corupție, inclusiv a cazurilor la nivel înalt, alocându-se resurse umane suplimentare autorităților de anchetă și intrând în vigoare noi instrumente legislative. În [Țările de Jos](#), anchetarea și urmărirea penală a infracțiunilor de corupție rămân eficace, fără ca anchetatorii și procurorii să semnaleze obstacole. În [Suedia](#), anchetarea și urmărirea penală a infracțiunilor de corupție continuă să producă rezultate, deși autoritățile de aplicare a legii sunt preocupate

de o posibilă subraportare a cazurilor. În [Letonia](#), anchetarea și urmărirea penală a infracțiunilor de corupție se desfășoară în mod eficient, cu toate că au fost exprimate unele preocupări în ceea ce privește corupția la nivel înalt.

În [Croatia](#), autoritățile realizează un bilanț al anchetelor, urmărilor penale și condamnărilor pentru corupție, inclusiv în cazuri la nivel înalt. În [Polonia](#) au loc anchete având drept obiect cazuri de corupție la scară largă în care sunt implicați funcționari publici și politicieni. În [Grecia](#) este în curs de pregătire un sistem comun interoperabil de gestionare a cauzelor, pe măsură ce eforturile continuă să îmbunătățească bilanțul urmărilor penale și al hotărârilor definitive, inclusiv în cazuri de corupție la nivel înalt. În [Slovenia](#), mai multe anchete deschise și anchete majore din anii precedenți au fost finalizate de poliție, care a înaintat parchetelor un număr semnificativ mai mare de cazuri de corupție decât în anul precedent.

În [Portugalia](#) există dificultăți legate de anchetarea, urmărirea penală și judecarea în timp util a cazurilor de corupție la nivel înalt, apărând riscul ca acestea să se prescrie. În [Malta](#) au fost deschise noi anchete și urmăriri penale, deși numărul hotărârilor definitive în cauzele de corupție rămâne mic, iar procedurile sunt pendinte într-o serie de cazuri în care sunt implicați înalți funcționari. În [România](#), deși se menține un bilanț pozitiv, inclusiv în cazuri de corupție la nivel înalt, hotărârile privind termenele de prescripție au determinat închiderea multor cazuri de corupție și anularea unor condamnări. [Bulgaria](#) și [Ungaria](#) nu au demonstrat încă un bilanț solid în ceea ce privește anchetele, urmărirea penală și condamnările definitive în cazuri de corupție la nivel înalt.

În ceea ce privește țările implicate în procesul de aderare, în [Albania](#) structura specială anticorupție a înregistrat progrese tangibile în direcția unui bilanț solid în lupta împotriva corupției, în special la nivel înalt. În [Muntele Negru](#), bilanțul anchetelor și al urmărilor penale în cazuri de corupție la nivel înalt continuă să se îmbunătățească, dar numărul mic de condamnări definitive și lipsa unor sancțiuni eficace și disuasive contribuie la o impresie a impunității. În pofida eforturilor din ultimul timp, în [Macedonia de Nord](#) întârzierile în procedurile judiciare și constrângerile în materie de resurse continuă să reprezinte un obstacol în calea realizării unui bilanț solid al cazurilor de corupție la nivel înalt. În [Serbia](#), realizarea unui bilanț solid al în ceea ce privește anchetele, punerile sub acuzare și condamnările definitive în cazurile de corupție la nivel înalt rămâne o provocare.

Combaterea corupției ca factor favorizant al criminalității organizate

Grupurile infracționale organizate utilizează corupția pentru a-și atinge obiectivele, ceea ce amenință atât instituțiile publice, cât și pe cele private. Abordarea riscurilor de corupție legate de influența nejustificată și de infiltrarea criminalității organizate în sectorul public rămâne o prioritate majoră pentru mai multe state membre. În [Franța](#), o lege de combatere a utilizării corupției de către organizațiile criminale a fost revizuită de Consiliul Constituțional. În [Țările de Jos](#) continuă demersurile de combatere a mituirii funcționarilor guvernamentali de către criminalitatea organizată. [Suedia](#) a adoptat o legislație menită să consolideze verificările antecedentelor angajaților municipali pentru a preveni posibila infiltrare a actorilor criminalității organizate în serviciul public.

Consolidarea cadrului de prevenire a corupției și de integritate

Cele mai eficace mijloace de protecție împotriva corupției sunt guvernanta transparentă și responsabilă și existența unor cadre în materie de integritate. Devin astfel evidente rolul pe care îl joacă creșterea transparenței, a eticii și a integrității pentru autoritățile publice în lupta împotriva corupției, precum și acțiunile specifice în domenii precum conflictele de interese, activitățile de lobby și practica „ușilor turnante”.

- *Prevenirea conflictelor de interese*⁶⁸

Conflictul de interese apar atunci când un funcționar public are un interes privat sau profesional care ar putea afecta îndeplinirea imparțială și obiectivă a atribuțiilor sale. În unele state membre, cadrul de integritate a fost completat cu coduri de conduită și măsuri de prevenire a conflictelor de interese, inclusiv prin consolidarea autorităților responsabile. În [Cipru](#) a fost numit un consilier special pe probleme de etică, despre care se preconizează că va juca un rol central în promovarea principiilor bunei guvernante pentru înalții funcționari. În [Slovacia](#) a fost elaborat un proiect de cod de conduită pentru persoanele cu funcții executive înalte, care ar trebui să fie prezentat de Guvern în iulie 2025. În [Luxemburg](#), Guvernul are în vedere noi amendamente în vederea introducerii unor coduri de conduită pentru reprezentanții aleși și pentru funcționarii de la nivel municipal. În [Albania](#) au fost luate unele măsuri în direcția unei reforme a legislației privind conflictul de interese.

În [Austria](#) este în curs de elaborare un proiect de cod de conduită pentru miniștri, axat pe conflictele de interese. În [Estonia](#), autoritățile raportează cu privire la buna punere în aplicare a normelor privind conflictele de interese, existând puncte de contact anticorupție desemnate în fiecare minister pentru a sprijini respectarea standardelor relevante. Unele state membre au introdus măsuri care vizează integritatea în sectoare specifice, cum ar fi sistemul judiciar sau poliția. Un astfel de caz este cel al [Bulgariei](#), unde s-au luat măsuri suplimentare pentru a consolida integritatea poliției și a sistemului judiciar, inclusiv coduri de etică revizuite. În mod similar, în [Italia](#) au fost lansate acțiuni de îmbunătățire a integrității poliției, în timp ce proiectul de lege de îmbunătățire a măsurilor de integritate pentru parlamentari este în curs de adoptare, iar norme cuprinzătoare privind conflictele de interese urmează să fie adoptate în Senat, după ce au fost deja adoptate de către Camera Deputaților.

În alte state membre există în continuare deficiențe, deoarece normele privind conflictele de interese sunt incomplete sau reformele au fost blocate. În [Cehia](#), Curtea Constituțională a declarat că legislația privind conflictele de interese este neconstituțională din motive procedurale. În [Malta](#) sunt instituite măsuri de prevenire și gestionare a conflictelor de interese în administrația publică, dar domeniul lor de aplicare rămâne limitat, deoarece membrii Parlamentului nu intră sub incidența acestor norme.

- *Activitățile de lobby și practica „ușilor turnante”*

Pentru ca activitatea de lobby să reprezinte o formă legitimă de participare la elaborarea politicilor, ea trebuie să facă obiectul unor cerințe stricte de transparență și integritate. Acestea sunt esențiale pentru a asigura responsabilitatea și caracterul inclusiv al procesului decizional și pentru a preveni influența nejustificată sau disimulată⁶⁹.

Unele state membre și-au revizuit normele privind transparența activităților de lobby, au instituit registre de transparență sau le-au extins pe cele existente sau pregătesc noi acte legislative. [Cehia](#) a adoptat acte legislative privind activitățile de lobby, introducând un nou registru de transparență. În [Estonia](#), toate partidele politice din Parlament au convenit asupra unui cadru privind activitatea de lobby a membrilor Parlamentului, iar normele aplicabile activităților de lobby pentru Guvern sunt în curs de evaluare. În [Spania](#) a fost prezentat parlamentului un proiect de lege privind reglementarea activităților de lobby și continuă

⁶⁸ A se vedea Consiliul European, Recomandarea Rec(2000)10 privind codurile de conduită pentru funcționarii publici.

⁶⁹ În decembrie 2023, Comisia a propus o nouă directivă privind reprezentarea intereselor desfășurată în numele țărilor terțe pentru a stabili standarde ridicate de transparență și responsabilitate pe piața internă pentru activitățile de reprezentare a intereselor, inclusiv pentru activitățile de lobby, atunci când provin de la guvernele țărilor terțe și pentru a facilita desfășurarea unor astfel de activități în toate statele membre (C/2023/8626).

demersurile de operaționalizare a unui registru public al lobbistilor. În [Irlanda](#), domeniul de aplicare al registrului activităților de lobby, limitat anterior la administrația centrală și locală, a fost extins și la alte organisme. În [Suedia](#), o comisie de anchetă formată din reprezentanți ai tuturor partidelor a recomandat introducerea unor norme privind activitățile de lobby.

Lipsa unor norme cuprinzătoare privind activitățile de lobby în unele state membre sau deficiențele de punere în aplicare a cadrului existent sunt considerate un domeniu important pentru îmbunătățiri. În [Italia](#), deși au avut loc unele discuții cu privire la proiecte legislative, norme cuprinzătoare privind activitățile de lobby rămân în mare măsură absente și nu există un registru al lobbistilor accesibil publicului, existând doar o serie limitate de măsuri benevole la nivel ministerial. În [Țările de Jos](#) au fost introduse îmbunătățiri procedurale ale sistemului existent, dar încă nu a avut loc o reformă mai substanțială. Deși în [Portugalia](#) s-au depus inițial eforturi de abordare a activităților de lobby, acestea nu s-au concretizat până la sfârșitul legislaturii anterioare. În [Franța](#), cerințele de divulgare continuă să se aplice numai persoanelor care desfășoară activități de lobby, nu și funcționarilor de la cel mai înalt nivel executiv. În [Polonia](#), [Austria](#) și [Belgia](#) nu s-au întreprins demersuri suplimentare de consolidare a normelor privind activitățile de lobby. În [Croatia](#), deși punerea în aplicare a noii legi privind activitățile de lobby este pe drumul cel bun, publicul nu este informat în mod direct cu privire la întâlnirile dintre lobbisti și funcționari. În [Grecia](#) sunt necesare eforturi suplimentare pentru a îmbunătăți cadrul de lobby, inclusiv prin revizuirea definiției termenului de „lobbist” și prin asigurarea unei puneri în aplicare eficiente.

Reglementarea și asigurarea respectării normelor privind practica „ușilor turnante” între rolurile publice și cele private rămân un domeniu problematic major, în mai multe state membre fiind discutate aspecte precum restricții mai stricte postangajare și perioade de incompatibilitate. În [Finlanda](#), în septembrie 2024 a fost prezentată Parlamentului o lege privind limitarea practicii „ușilor turnante” în cazul miniștrilor. În [Cehia](#), o posibilă revizuire viitoare a normelor privind practica „ușilor turnante” rămâne în curs de analiză la nivel tehnic. În [Țările de Jos](#), Camera Reprezentanților a adoptat norme revizuite privind practica „ușilor turnante” în cazul miniștrilor și al secretarilor de stat. În alte state membre, discuțiile nu au avansat. În [Suedia](#), până în prezent nu s-a dat curs evaluării normelor privind practica „ușilor turnante”. În [Danemarca](#), o serie de cazuri recente care ilustrează practica „ușilor turnante” au ridicat semne de întrebare cu privire la posibilitatea de a asigura respectarea standardelor etice în absența unor norme clare.

- *Declararea averilor și a intereselor*

Normele privind declararea averilor și divulgarea intereselor de către funcționarii publici sunt importante pentru asigurarea transparenței și a responsabilității în sectorul public. Un sistem eficient de divulgare și verificare poate facilita detectarea conflictelor de interese, a incompatibilităților și a corupției. Deși majoritatea statelor membre dispun de astfel de norme, domeniul lor de aplicare, transparența și accesibilitatea, precum și mecanismele de verificare și de asigurare a aplicării normelor respective variază.

În unele state membre au loc evoluții pozitive, inclusiv cu scopul de a da curs recomandărilor din raport. În [Cipru](#), noile legi cuprinzătoare privind declarațiile de avere și interesele se aplică unei game largi de înalți funcționari. [Țările de Jos](#) intenționează să revizuiască regimul declarațiilor de avere și de interese ale miniștrilor și secretarilor de stat.

Un aspect important se referă la verificarea declarațiilor de avere, reformele din unele state membre axându-se pe consolidarea acestui element. În [Portugalia](#), monitorizarea și verificarea eficiente a declarațiilor de avere s-au îmbunătățit semnificativ. În [Grecia](#), legea privind declarațiile de avere a fost revizuită pentru a facilita procesul de depunere și de verificare a declarațiilor.

În alte state membre persistă provocări. [Austria](#) aplică norme privind declararea averilor și a intereselor care nu vizează și parlamentarii. În [Suedia](#), obligațiile miniștrilor și ale secretarilor de stat privind declarațiile de avere nu includ anumite informații esențiale. În [Belgia](#), sistemul declarațiilor de avere și de interese prezintă deficiențe în ceea ce privește verificarea și transparența. În [Croatia](#), resursele limitate și digitalizarea încă nefinalizată îngreunează îndeplinirea angajamentelor de a verifica toate declarațiile de avere. În [Albania](#) s-au efectuat în continuare verificări ale declarațiilor de avere și de interese, însă persistă deficiențe în ceea ce privește verificarea eficace și transparența, deoarece declarațiile nu sunt publicate. În [Serbia](#), verificarea declarațiilor de avere și a conflictelor de interese continuă să prezinte deficiențe. O hotărâre a Curții Constituționale va obliga [România](#) să își reevalueze sistemul declarațiilor de avere, perceput până în prezent ca fiind unul solid.

- *Protecția avertizorilor de integritate și raportarea cazurilor de corupție*

Protecția avertizorilor de integritate este esențială pentru detectarea și prevenirea corupției. Transpunerea Directivei UE privind protecția avertizorilor de integritate a determinat numeroase state membre să adopte acte legislative noi sau revizuite. Până în prezent, principalele prevederi ale directivei au fost transpuse de toate statele membre, deși sunt necesare îmbunătățiri suplimentare în domenii esențiale cum ar fi domeniul de aplicare material, condițiile de protecție și măsurile de protecție împotriva represaliilor⁷⁰. Protecția avertizorilor de integritate aduce valoare adăugată în ceea ce privește mai buna asigurare a respectării legislației UE în anumite domenii, inclusiv în cel al criminalității împotriva mediului, însă beneficiile sale pentru protejarea interesului public sunt mai ample și se extind dincolo de sfera dreptului UE. Acesta este motivul pentru care marea majoritate a statelor membre au extins domeniul de aplicare al protecției avertizorilor la domenii din dreptul intern.

În [Danemarca](#), atât autoritățile, cât și societatea civilă consideră că punerea în aplicare a normelor privind avertizorii de integritate se află pe drumul cel bun. În [Lituania](#) este în curs de punere în aplicare un nou cadru de protecție a avertizorilor. În [Polonia](#) a intrat în vigoare o nouă lege. [Letonia](#) intenționează să modifice legislația privind protecția avertizorilor în urma unei evaluări. În [Muntele Negru](#) este în curs de implementare un cadru juridic îmbunătățit privind protecția avertizorilor de integritate.

În practică însă, există încă obstacole în calea raportării cazurilor de corupție. Potrivit Eurobarometrului special privind atitudinea cetățenilor față de corupție, 27 % dintre europeni consideră că cei care raportează un caz de corupție nu sunt protejați împotriva represaliilor, iar 27 % dintre europeni consideră că unele cazuri de corupție nu sunt semnalate deoarece semnalarea nu ar fi urmărită și pedepsită. Pentru a depăși reticența, statele membre instituie instrumente menite să ofere orientări și să sensibilizeze publicul. De exemplu, [Croatia](#) desfășoară o amplă campanie de informare.

- *Finanțarea partidelor politice și a campaniilor politice*

Transparența finanțării partidelor politice contribuie la prevenirea influenței nejustificate, precum și la promovarea responsabilității democratice⁷¹.

Mai multe state membre au adoptat sau au în vedere reforme destinate să sporească transparența și supravegherea în acest domeniu. În [Slovenia](#), normele actualizate privind raportarea de către partidele politice urmăresc să asigure mai multă transparență și claritate. În [Letonia](#),

⁷⁰ A se vedea Raportul Comisiei privind implementarea și aplicarea Directivei (UE) 2019/1937 din 3 iulie 2024.

⁷¹ A se vedea și Recomandarea (UE) din 12 decembrie 2023 referitoare la procese electorale incluzive și reziliente în Uniune și la consolidarea caracterului european și a desfășurării eficiente a alegerilor pentru Parlamentul European.

modificările aduse normelor privind finanțarea partidelor politice consolidează normele privind răspunderea penală pentru finanțarea ilegală. În [Estonia](#), Guvernul a aprobat o reformă a cadrului de finanțare a partidelor politice, care clarifică obligațiile financiare ale partidelor. În [Italia](#) a fost prezentată o lege de îmbunătățire a transparenței finanțării partidelor politice, iar legi similare sunt în curs de dezbateră în parlamentele din [Danemarca](#) și din [România](#). În [Finlanda](#), Parlamentul a adoptat o propunere legislativă în iunie 2025. În [Muntenegru](#), cadrul juridic care reglementează finanțarea partidelor politice continuă să fie afectat de deficiențe în ceea ce privește domeniul de aplicare, claritatea și implementarea.

Combaterea corupției în domeniile cu risc ridicat

Corupția poate afecta orice domeniu al vieții publice, dar sectoarele cu risc ridicat – de obicei cele care se ocupă de resurse publice substanțiale sau care furnizează servicii esențiale – merită o atenție deosebită. Au fost identificate ca fiind vulnerabile sectoare precum asistența medicală, energia și planificarea urbană, precum și municipalitățile locale. Domeniile care se confruntă cu o creștere rapidă a cheltuielilor publice sau cu proceduri accelerate, cum ar fi achizițiile publice în domeniul apărării, necesită o atenție deosebită. În cadrul rețelei UE de combatere a corupției, Comisia și statele membre analizează aceste domenii cu risc ridicat și fac schimb de bune practici cu privire la cele mai bune modalități de a le aborda⁷².

Statele membre iau diferite măsuri pentru a atenua riscurile de corupție în domeniile cu risc ridicat. [Lituania](#) și [Finlanda](#) au instituit o monitorizare axată pe zonele cu risc ridicat. [Germania](#) și-a modernizat normele privind achizițiile publice, creând potențialul de a spori transparența și de a asigura condiții de concurență echitabile pentru întreprinderi. În [Estonia](#) sunt abordate o serie de domenii cu risc ridicat de corupție. În [Țările de Jos](#), [Suedia](#) și [Belgia](#) sunt în desfășurare inițiative de combatere a corupției legate de criminalitatea organizată. În [Malta](#), instituțiile de audit au semnalat deficiențe în utilizarea fondurilor publice și modificări ale procedurilor de achiziții publice.

În [Muntenegru](#) se pun în aplicare măsuri de combatere a corupției în domenii cu risc ridicat, de exemplu prin asigurarea punerii în aplicare a unor planuri de integritate în instituțiile publice. În [Serbia](#) au continuat să se utilizeze pe scară largă derogări de la Legea privind achizițiile publice, eludând astfel aplicarea acesteia, iar mecanismele de supraveghere sunt insuficiente.

4.3 Pluralismul și libertatea mass-mediei

Libertatea și pluralismul mass-mediei sunt esențiale pentru statul de drept. Mass-media independentă trage la răspundere persoanele aflate la putere, făcând în același timp posibilă libera circulație a informațiilor și a opiniilor. Presiunea și controlul politic sau statal pot slăbi libertatea mass-mediei și pot afecta capacitatea oamenilor de a căuta, a primi și a face schimb de informații. Lipsa de responsabilitate pentru atacurile asupra libertății mass-mediei și a jurnaliștilor merge adesea mână în mână cu o deteriorare a altor standarde privind statul de drept.

Promovarea pluralismului și a libertății mass-mediei s-a aflat mereu în centrul eforturilor UE de consolidare a democrației și a statului de drept. Măsurile prezentate în anii precedenți într-o serie de domenii esențiale vizate de rapoartele privind statul de drept, cum ar fi cele vizând consolidarea siguranței și a protecției jurnaliștilor, combaterea acțiunilor strategice în justiție împotriva mobilizării publice (SLAPP) și abordarea provocărilor structurale din peisajul

⁷² În noiembrie 2024, Comisia Europeană a publicat un studiu extern care vizează identificarea domeniilor comune cu risc ridicat de corupție de pe tot parcursul UE, pe care l-a prezentat rețelei (https://home-affairs.ec.europa.eu/news/commission-presents-new-study-areas-most-risk-corruption-2024-11-04_en).

mediatic în general în temeiul Regulamentului european privind libertatea mass-mediei (EMFA)⁷³, se află în stadii diferite de punere în aplicare. Statele membre trebuie să asigure respectarea majorității dispozițiilor EMFA până la data de 8 august a acestui an, iar majoritatea au în vedere sau sunt în curs de adoptare a unor acte legislative care vizează alinierea la cerințele EMFA. O aplicare corectă a EMFA va contribui totodată la abordarea mai multora dintre recomandările formulate în prezentul raport privind statul de drept, în special a celor privind independența mass-mediei publice, anumite aspecte legate de protecția jurnaliștilor și transparența și echitatea în alocarea publicității de stat.

Monitorizarea riscurilor la adresa libertății și pluralismului mass-mediei

Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei⁷⁴ evaluează riscurile la adresa libertății și pluralismului mass-mediei în toate statele membre ale UE și în unele țări candidate, punând accentul pe protecția fundamentală, pe pluralitatea pieței, pe independența politică și pe incluziunea socială. Constatările din 2025 relevă o deteriorare a condițiilor pentru jurnaliștii din mai multe țări, cu intensificarea violenței fizice în timpul protestelor, cu mai multe cazuri de hărțuire online și campanii de denigrare din partea politicienilor. Apar riscuri din ce în ce mai mari din cauza proprietății foarte concentrate asupra mass-mediei și a poziției dominante a câtorva platforme digitale. Raportul confirmă, de asemenea, presiunea economică gravă asupra ecosistemului mediatic din întreaga Europă, care intensifică potențialul de influență politică.

Consolidarea funcționării independente a autorităților de reglementare în domeniul mass-mediei

Autoritățile naționale de reglementare din domeniul mass-mediei, care sunt independente din punct de vedere funcțional și care își exercită competențele în mod imparțial și transparent, joacă un rol esențial în menținerea pluralismului mass-mediei. Toate statele membre dispun de o legislație care definește competențele autorităților lor de reglementare și garanțiile de independență. Atât Directiva serviciilor mass-media audiovizuale (DSMAV)⁷⁵, cât și EMFA stabilesc pentru aceste autorități de reglementare cerințe cum ar fi independența față de guvern, imparțialitatea, transparența, responsabilitatea, resursele adecvate, procesele de numire și revocare din funcție și mecanismele eficiente de exercitare a unei căi de atac.

De la Raportul din 2024 privind statul de drept, sarcinile și competențele mai multor autorități naționale de reglementare din domeniul mass-mediei au fost extinse sau sunt în curs de extindere, nu în ultimul rând pentru a respecta Regulamentul UE privind serviciile digitale (DSA)⁷⁶ și EMFA. De exemplu, în [Portugalia](#) și [Suedia](#) resursele financiare ale autorităților de reglementare au crescut, iar în [Estonia](#), [Danemarca](#) și [Grecia](#) autoritățile de reglementare au angajat personal suplimentar. Atât [Spania](#), cât și [Franța](#) iau măsuri pentru a consolida funcția de supraveghere a autorităților de reglementare în domeniul mass-mediei audiovizuale. În [Estonia](#), [Finlanda](#), [Slovenia](#), [Cehia](#), [Irlanda](#), [Belgia](#), [Luxemburg](#), [Malta](#), [Slovacia](#) și [Suedia](#) sunt planificate acte legislative care vor conferi autorităților de reglementare noi sarcini de monitorizare și de supraveghere. În ceea ce privește țările implicate în procesul de aderare, în [Macedonia de Nord](#) s-a îmbunătățit independența financiară a autorităților de reglementare din domeniul mass-mediei.

⁷³ EMFA conține dispoziții specifice privind alocarea transparentă și echitabilă a publicității de stat, transparența proprietății asupra mass-mediei, funcționarea independentă a serviciilor publice de mass-media și disponibilitatea resurselor financiare pentru îndeplinirea rolului de serviciu public. De asemenea, regulamentul introduce măsuri de protecție a surselor jurnalistice și a comunicărilor confidențiale.

⁷⁴ Pus în aplicare de Centrul pentru pluralism și libertate în mass-media.

⁷⁵ Directiva (UE) 2018/1808 din 14 noiembrie 2018.

⁷⁶ Regulamentul (UE) 2022/2065 din 19 octombrie 2022.

În mai multe state membre persistă preocupări cu privire la independența sau imparțialitatea autorităților de reglementare. De exemplu, există cazuri de garanții insuficiente împotriva influenței politice nejustificate asupra procesului de numire sau asupra funcționării autorităților de reglementare, astfel cum s-a observat în [Ungaria](#), [Grecia](#) și [Polonia](#). În [Albania](#), independența autorității de reglementare rămâne problematică din cauza formulei bipartizane pentru alegerea membrilor consiliului de administrație și a afilierei lor politice. Persistă preocupări serioase cu privire la independența autorității de reglementare a mass-mediei din [Serbia](#), întârzierile și deficiențele procedurii de selecție a conducerii sale subminând încrederea publicului în acest proces.

Sporirea transparenței în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei

Transparența proprietății asupra mass-mediei permite utilizatorilor să ia decizii în cunoștință de cauză, având în vedere că proprietarii mass-mediei pot controla sau influența în mod direct sau indirect deciziile editoriale și conținutul de știri. S-au înregistrat evoluții pozitive în [Croatia](#) și în [Grecia](#), ca urmare a creării sau extinderii unor registre online privind proprietatea sau a monitorizării eficiente a acestora. În [Franța](#), autoritatea de reglementare pregătește o bază de date națională privind proprietatea asupra mass-mediei. În [Letonia](#), modificările aduse Legii presei vor aduce obligativitatea înregistrării furnizorilor de servicii mass-media și a informațiilor privind beneficiarii reali.

În alte țări, situația este eterogenă. În [Muntele Negru](#), normele privind transparența informațiilor privind proprietatea asupra mass-mediei s-au îmbunătățit, dar numai în ceea ce privește furnizorii de mass-media. În [Serbia](#), măsurile de creștere a transparenței structurilor de proprietate și a finanțării publice a sectorului mass-mediei au fost puse în aplicare doar parțial.

Există în continuare provocări legate de transparența proprietății asupra mass-mediei în [Bulgaria](#), [Cehia](#), [Țările de Jos](#), [Cipru](#) și [Spania](#), deși au fost aduse unele îmbunătățiri în [Bulgaria](#) și, de asemenea, se preconizează îmbunătățiri în [Spania](#) ca urmare a adoptării noii legislații. În [Albania](#), proprietatea extrem de concentrată asupra mass-mediei continuă să aibă un impact negativ asupra independenței mass-mediei.

Protejarea mass-mediei împotriva presiunii și a influenței politice nejustificate

Independența mass-mediei poate fi subminată de presiunea și influența politică nejustificată. Pentru prevenirea unei astfel de presiuni, este important să existe garanții împotriva politizării serviciilor publice de mass-media și norme transparente privind alocarea publicității de stat.

Publicitatea de stat include orice utilizare a bugetului de stat de către autorități sau entități publice, la toate nivelurile, pentru publicitate și campanii. Dacă sunt alocate în mod netransparent sau inechitabile, aceste resurse pot deveni instrumente de influență politică. EMFA abordează această problemă prin stabilirea unor cerințe pentru criteriile și procedurile de alocare și impune autorităților publice să comunice sumele cheltuite anual.

În vederea abordării specifice a acestei chestiuni, în [Cipru](#), [Malta](#), [Slovacia](#) și [Polonia](#) se află în curs de pregătire proiecte legislative menite să abordeze în mod specific acest aspect. Deși normele privind transparența publicității de stat continuă să fie aplicate corespunzător, alocarea echitabilă a publicității de stat continuă să reprezinte o temă pentru dezbateri în [Austria](#). În [Ungaria](#) nu au fost adoptate și nu sunt planificate măsuri de reglementare a distribuirii publicității de stat către canalele mass-media. În [România](#), finanțarea mass-mediei private de către partidele politice și autoritățile de stat a dus la o creștere a publicității politice netransparente. În ceea ce privește țările implicate în procesul de aderare, în [Albania](#) persistă deficiențe în ceea ce privește alocarea echitabilă a publicității de stat și a altor resurse ale statului. În [Macedonia de Nord](#), reintroducerea publicității finanțate de stat a atras critici din partea experților din mass-media și a organizațiilor societății civile.

Deși fiecare stat membru este responsabil de finanțarea serviciilor mass-media publice⁷⁷, scopul EMFA este să asigure funcționarea independentă a acestora. Acest lucru se realizează prin impunerea unor garanții pentru resurse financiare adecvate, sustenabile și previzibile și prin promovarea transparenței în ceea ce privește numirile în funcții de conducere și demiterea din aceste funcții. În [Cehia](#) au fost adoptate reforme menite să consolideze independența serviciilor publice naționale de radiodifuziune, clarificând misiunea serviciilor publice de mass-media și oferind o finanțare mai durabilă. În [Portugalia](#) a fost semnat un nou contract cu furnizorul de servicii publice de mass-media, iar resursele acestuia au fost consolidate.

În [Cipru](#), [Estonia](#), [Finlanda](#), [Irlanda](#), [Letonia](#), [Suedia](#), [Danemarca](#), [Bulgaria](#), [Franța](#), [Italia](#), [Țările de Jos](#) și [Polonia](#), sunt încă în desfășurare sau se află în pregătire reforme în acest scop. În [Grecia](#), noile proceduri de numire a organismelor administrative au introdus schimbări pozitive, însă nu au dispărut preocupările cu privire la cadrul legislativ și independența politică a serviciilor publice de mass-media. De asemenea, în [Slovacia](#) persistă preocupări cu privire la legea din iulie 2024 privind dizolvarea organismului public de radiodifuziune și înființarea unei noi entități. În [România](#), [Malta](#) și [Ungaria](#) nu au fost încă risipite preocupările exprimate anterior cu privire la independența serviciilor publice de mass-media în materie de decizii editoriale și de guvernanță. În [Albania](#) și [Serbia](#), preocupările cu privire la independența organismului public de radiodifuziune s-au intensificat.

Accesul la informații

Dreptul de acces la informații din partea autorităților publice este esențial pentru ca jurnaliștii să își poată desfășura activitatea de anchetă, fiind totodată un instrument important de transparență și responsabilitate pentru societatea civilă și pentru cetățeni în general. [Estonia](#), [Luxemburg](#), [Belgia](#), [Țările de Jos](#), [Bulgaria](#), [Danemarca](#) și [Grecia](#) au luat măsuri suplimentare, deși adesea eficacitatea modificărilor legislative trebuie verificată în practică.

Într-o serie de alte state membre în care au fost identificate anterior probleme, cum ar fi [Finlanda](#) și [România](#), au fost depuse unele eforturi, în timp ce în [Spania](#) nu au fost luate măsuri suplimentare. În [Italia](#), normele care reglementează divulgarea anumitor informații judiciare referitoare la proceduri penale rămân un motiv de îngrijorare pentru jurnaliști. În [Muntelegru](#), cadrul juridic privind accesul la informații nu a fost încă modificat și există provocări semnificative în ceea ce privește asigurarea aplicării efective a acestuia.

Îmbunătățirea siguranței și a protecției jurnaliștilor și abordarea amenințărilor juridice și a procedurilor judiciare abuzive împotriva mobilizării publice

Jurnaliștii continuă să se confrunte cu amenințări fizice și juridice, iar în unele state membre siguranța lor este compromisă și mai mult de campaniile online de denigrare. Ca urmare a Recomandării Comisiei din 2021 privind siguranța jurnaliștilor și a celorlalți profesioniști din domeniul mass-mediei⁷⁸, mai multe state membre și țări implicate în procesul de aderare au adoptat planuri de acțiune punctuale și au luat măsuri pentru a institui structuri de sprijin specifice care să promoveze siguranța jurnaliștilor.

Acțiunile strategice în justiție împotriva mobilizării publice (SLAPP) reprezintă o formă specială de hărțuire menită să reducă la tăcere jurnaliștii și apărătorii drepturilor omului care se ocupă de chestiuni de interes public, cu scopul de a crea un efect disuasiv asupra libertății mass-mediei și a libertății de exprimare. Din mai 2024, UE dispune de o legislație menită să

⁷⁷ Cu condiția respectării normelor UE în materie de comerț și concurență. A se vedea Protocolul (nr. 29) la tratate privind sistemul de radiodifuziune publică în statele membre.

⁷⁸ Recomandarea Comisiei din 16 septembrie 2021.

contracareze practicile SLAPP transfrontaliere⁷⁹, iar statele membre sunt încurajate să își alinieze garanțiile astfel încât să acopere și cazurile interne. În plus, EMFA prevede obligația de protecție a surselor jurnalistice și a comunicărilor confidențiale, în special împotriva utilizării instrumentelor de supraveghere intruzive.

Legislația UE și recomandarea specifică emisă de Comisie privind SLAPP⁸⁰ au contribuit la încurajarea adoptării unor măsuri suplimentare în legislația națională. [Belgia](#) a luat măsuri de consolidare a protecției juridice a jurnaliștilor, cum ar fi dezincriminarea defăimării și introducerea unor sancțiuni mai aspre pentru infracțiunile comise împotriva jurnaliștilor. [Grecia](#) și [Irlanda](#) au trecut, de asemenea, la introducerea unor garanții procedurale specifice, iar [Irlanda](#) este în curs de revizuire a legilor privind defăimarea. În [Estonia](#), Asociația Jurnaliștilor a fost desemnată drept punct național de contact pentru chestiuni legate de SLAPP. În [Polonia](#), Guvernul intenționează să limiteze severitatea sancțiunii pentru infracțiunea de defăimare. Pe de altă parte, reforma regimului privind defăimarea a stagnat în [Italia](#) și nu a fost continuată în [Slovacia](#).

La un nivel mai general, în ceea ce privește siguranța jurnaliștilor, în unele state membre s-au înregistrat evoluții pozitive, inclusiv în urma recomandărilor din Raportul din 2024 privind statul de drept. În [Grecia](#) continuă eforturile de sensibilizare cu privire la SLAPP care vizează jurnaliștii. În [Luxemburg](#), Guvernul s-a angajat să consolideze protecția jurnaliștilor, iar în [Suedia](#) autoritatea națională de reglementare în domeniul mass-mediei a fost însărcinată să monitorizeze siguranța jurnaliștilor. În [Munteneștii](#), autoritățile continuă să ofere un răspuns prompt și eficient din partea instituțiilor și a autorităților de aplicare a legii la noile cazuri de violență fizică și verbală împotriva jurnaliștilor. Pe de altă parte, în [Bulgaria](#) și [Malta](#) au loc procese de reformă în pofida preocupărilor legate de siguranța jurnaliștilor și de condițiile lor de muncă. În [Serbia](#), siguranța jurnaliștilor a devenit o sursă de îngrijorare din ce în ce mai mare.

4.4 Alte aspecte instituționale legate de echilibrul puterilor

În centrul statului de drept se află un sistem funcțional de echilibru instituțional al puterilor. Acesta garantează funcționarea, cooperarea și responsabilitatea autorităților statului, astfel încât competențele pe care le exercită să fie supuse controlului altora.

Reforme constituționale și dezbateri cu impact asupra echilibrului instituțional al puterilor

În unele state membre, sunt în curs de implementare măsuri de consolidare a sistemului constituțional de echilibru al puterilor. În [Țările de Jos](#), autoritățile de stat au întreprins o serie de inițiative pentru a da curs propunerilor Comisiei Naționale privind Statul de Drept. În [Bulgaria](#), reforma constituțională care limitează competențele președintelui în procedura de numire a unui guvern interimar face obiectul unui alt control al constituționalității. În [Italia](#) continuă discuțiile parlamentare pe marginea proiectului de reformă constituțională care vizează consolidarea stabilității guvernamentale și introducerea alegerii directe a prim-ministrului. În [Malta](#), o reformă legislativă care a mărit pragul de la care cetățenii pot solicita direct o anchetă ministerială a generat critici din partea unor părți interesate cu privire la impactul său potențial asupra urmării penale a infracțiunilor la nivel înalt.

⁷⁹ Directiva (UE) 2024/1069 privind protecția împotriva cererilor vădit neîntemeiate sau a procedurilor judiciare abuzive împotriva persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică („acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice”).

⁸⁰ Recomandarea C(2022) 2428 a Comisiei din 27 aprilie 2022. Recomandarea, care se referă la cazurile naționale, este complementară directivei, care se referă la cazurile transfrontaliere.

Sistemul de echilibru al puterilor este deosebit de important în perioade de criză, când pot deveni necesare măsuri de urgență. În aceste cazuri, sunt importante garanții precum limitarea acestor măsuri în timp, asigurarea faptului că măsurile sunt strict necesare și proporționale și asigurarea supravegherii și a controlului. În [Suedia](#), Guvernul a prezentat o propunere de modificare a Constituției în vederea instituirii unui cadru pentru o mai bună gestionare a crizelor grave. Pe de altă parte, în [Ungaria](#) Guvernul continuă să își utilizeze pe scară largă competențele conferite pentru situații de urgență, subminând securitatea juridică și afectând funcționarea întreprinderilor pe piața unică.

Caracterul incluziv, calitatea și transparența procesului de legiferare

Existența unui proces transparent, responsabil, democratic și pluralist de adoptare a legilor este esențială pentru o bună legiferare și pentru securitate juridică. Mai multe state membre au luat măsuri pentru a îmbunătăți consultarea părților interesate în cadrul procesului legislativ. [Cipru](#) a introdus utilizarea sistematică a unei platforme online, contribuind în mod semnificativ la îmbunătățirea consultării părților interesate. În [Estonia](#), un proces de reflecție a identificat domenii în care sunt procesul de consultare necesită îmbunătățiri suplimentare. Statele membre analizează și posibilități de îmbunătățire a calității procesului legislativ. În [Danemarca](#) au fost modificate normele privind procesul legislativ, astfel încât Parlamentul să beneficieze de mai mult timp pentru a analiza legislația. În [Grecia](#) continuă tendința pozitivă de evitare a procedurilor legislative accelerate și se respectă calendarul legal pentru consultările publice, însă participarea și transparența în procesul legislativ ar putea fi îmbunătățite în continuare.

În alte state membre persistă deficiențe în ceea ce privește implicarea părților interesate în procesul legislativ. În [Slovacia](#), practicile care împiedică implicarea părților interesate în procesul legislativ și recurgerea frecventă la proceduri accelerate continuă să ridice semne de întrebare. În [Malta](#) nu au fost luate măsuri suplimentare pentru a introduce un cadru formal care să permită participarea publicului la procesul legislativ, deși Guvernul și-a declarat intenția de a institui un nou departament dedicat consultării publice. În [Bulgaria](#), punerea în aplicare practică a normelor privind legiferare întâmpină în continuare provocări, persistând preocupările referitoare la calitatea procesului legislativ.

În [Albania](#) se mențin problemele legate de calitatea procesului legislativ, inclusiv de eficacitatea consultărilor publice, aceasta reprezentând o problemă și în [Muntelegru](#). În [Macedonia de Nord](#) persistă deficiențe în ceea ce privește aplicarea unor procese de elaborare a politicilor care să fie favorabile incluziunii și bazate pe date concrete. În [Serbia](#), eficacitatea și funcția de supraveghere a Parlamentului au continuat să fie afectate de frecvența redusă a sesiunilor și de lipsa unei dezbateri politice autentice.

Evoluții semnificative la nivelul curților supreme și al curților constituționale în ceea ce privește echilibrul puterilor

Jurisdicțiile constituționale joacă un rol esențial în aplicarea efectivă a dreptului UE și în asigurarea integrității ordinii juridice a UE, fiind elemente esențiale ale echilibrului puterilor. Deși instituirea, componența și funcționarea jurisdicțiilor constituționale sunt aspecte care țin de competența statelor membre, statele membre sunt obligate să respecte dreptul Uniunii și valorile UE atunci când exercită această competență.

În unele state membre, hotărârile Curții Constituționale au avut implicații majore asupra sistemului de echilibru al puterilor. În [Bulgaria](#), Curtea Constituțională a reexaminat rezultatele alegerilor în mai multe secții de votare și a constatat că alegerea a 16 membri ai Parlamentului este ilegală. Acest lucru a condus la recalcularea locurilor și a partidelor reprezentate în Parlament. În [România](#), alegerile prezidențiale au fost repetate în 2025 în urma hotărârii Curții Constituționale de a anula primul tur de scrutin al alegerilor. În [Cehia](#) au fost aplicate limite

constituționale unei tehnici procedurale care permitea modificări tardive fără legătură cu fondul unei propuneri legislative. În [Polonia](#), legile menite să abordeze preocupările serioase legate de Curtea Constituțională nu au intrat încă în vigoare, deoarece Guvernul lucrează la o propunere revizuită.

În [Albania](#), Curtea Constituțională a continuat să își desfășoare activitatea în mod eficace, iar în [Macedonia de Nord](#) a fost consolidat rolul Curții Constituționale în monitorizarea și executarea deciziilor sale. În [Muntele Negru](#) a survenit o criză instituțională și politică profundă ca urmare a deciziei Parlamentului de a declara unilateral pensionarea unui judecător al Curții Constituționale, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la respectarea independenței Curții Constituționale. În [Serbia](#), faptul că patru posturi la Curtea Constituțională rămân vacante reprezintă un motiv de îngrijorare, deoarece a avut un impact negativ asupra eficienței Curții.

Ombudsmeni, instituții naționale pentru drepturile omului și alte autorități independente

Instituțiile naționale pentru drepturile omului (INDO)⁸¹, ombudsmanii⁸², organismele de promovare a egalității și alte autorități independente au un rol important în promovarea respectării statului de drept și reprezintă un element esențial al sistemului de echilibru al puterilor. În unele state membre se depun eforturi pentru consolidarea acestor instituții. În [Țările de Jos](#), Institutul pentru Drepturile Omului a luat măsuri pentru a aborda problemele de guvernanță care îl afectau, iar în [Lituania](#) mandatul ombudsmenilor parlamentari a fost prelungit și resursele acestora au fost consolidate. În [Luxemburg](#), reforma de trecere a Comisiei Consultative pentru Drepturile Omului în subordinea Parlamentului, în locul Ministerului de Stat, se află încă în desfășurare. În [Austria](#), Guvernul s-a angajat în programul său să asigure transparența și obiectivitatea în ceea ce privește numirile în funcții de nivel înalt în cadrul autorităților independente, care rămâne un domeniu susceptibil de politizare. În [Bulgaria](#), unele autorități independente și de reglementare continuă să funcționeze după expirarea mandatului, iar procedurile de reînnoire au fost relansate. În [Croatia](#) au fost întreprinse demersuri semnificative pentru a îmbunătăți măsurile luate ca urmare a recomandărilor Avocatului Poporului și măsurile privind accesul la informații.

În alte state membre, INDO, ombudsmanii și alte autorități independente continuă să se confrunte cu dificultăți. În [Belgia](#), Institutul Federal pentru Drepturile Omului a exprimat preocupări cu privire la bugetul organismului interfederal de promovare a egalității. Institutul pentru Drepturile Omului din [România](#) se confruntă cu probleme grave ca urmare a deficitului de resurse umane și financiare.

În ceea ce privește cele patru state membre care nu instituiseră încă un INDO în conformitate cu Principiile de la Paris ale ONU, în prezent [Cehia](#) a instituit o astfel de instituție. În schimb, în [România](#) nu a fost adoptată încă o decizie definitivă cu privire la acreditarea instituțiilor naționale pentru drepturile omului. În [Italia](#), deși în Parlament sunt încă pendinte cinci proiecte de lege, nu au fost luate măsuri concrete pentru înființarea unei instituții naționale pentru drepturile omului. În [Malta](#), Guvernul lucrează la înființarea unei instituții naționale pentru drepturile omului, dar proiectul legislativ nu a fost încă prezentat Parlamentului.

În ceea ce privește țările implicate în procesul de aderare, în [Muntele Negru](#) este în curs de elaborare o nouă lege privind Biroul Ombudsmanului pentru a se alinia pe deplin la Principiile de la Paris și pentru a obține acreditarea cu statut A.

⁸¹ Principiile de la Paris ale ONU, aprobate de Adunarea Generală a ONU în 1993 (Rezoluția A/RES/48/134), stabilesc principalele criterii pe care trebuie să le îndeplinească INDO. INDO sunt acreditate periodic în fața Subcomisiei pentru acreditare a Alianței mondiale a instituțiilor naționale din domeniul drepturilor omului.

⁸² A se vedea Principiile Comisiei de la Veneția pentru ombudsmeni.

Executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului și ale instanțelor naționale

Începând din 2022, capitolele consacrate fiecărei țări includ cifre privind punerea în aplicare a principalelor hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) – un indicator important pentru funcționarea statului de drept într-o țară. Rezultatele variază de la un stat membru la altul. La nivelul UE, aproximativ 45,7 % din principalele hotărâri ale CEDO din ultimii zece ani vizând statele membre nu au fost încă executate, ceea ce reprezintă o ușoară creștere față de anul trecut⁸³.

În [Danemarca](#), normele procedurale au fost modificate pentru a permite directorului Ministerului Public sau unei persoane condamnate să solicite redeschiderea unei cauze tratate în sistemul de justiție penală pentru a se conforma unei hotărâri definitive a Curții Europene a Drepturilor Omului. În [Grecia](#) s-a adăugat un nou temei pentru redeschiderea procedurilor în Codul de procedură civilă, acesta permițând în prezent reexaminarea unei cauze în urma unei hotărâri a Curții Europene a Drepturilor Omului prin care se constată o încălcare a dreptului la un proces echitabil. În [Belgia](#), respectarea de către autoritățile publice a hotărârilor definitive ale instanțelor naționale rămâne o problemă și continuă supravegherea aspectelor structurale identificate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Un cadru favorabil pentru societatea civilă

Organizațiile societății civile și apărătorii drepturilor omului au un rol esențial în susținerea valorilor UE. Ele acționează în calitate de gardieni, atrăgând atenția asupra amenințărilor la adresa statului de drept, promovând valorile democratice și contribuind la asigurarea faptului că cei aflați la putere sunt trași la răspundere. Comisia sprijină statele membre în punerea în aplicare a Recomandării privind angajamentul civic, în care se subliniază necesitatea permanentă ca organizațiile societății civile să fie protejate și abilitate astfel încât să asigure un spațiu civic prosper⁸⁴.

Majoritatea statelor membre continuă să asigure un cadru favorabil societății civile și de sprijinire a acesteia, iar spațiul societății civile continuă să fie considerat „deschis”. Unele state membre au luat măsuri suplimentare pentru a-l îmbunătăți și mai mult. În [Polonia](#) au fost luate măsuri suplimentare pentru a îmbunătăți cadrul în care funcționează societatea civilă, părțile interesate considerând că, deși angajamentul Guvernului față de societatea civilă și îmbunătățirea finanțării acesteia se află într-un stadiu incipient, lucrurile se îndreaptă într-o direcție în general bună. [Estonia](#) reduce obligațiile de raportare ale organizațiilor societății civile. În [Spania](#) a fost prezentat un proiect de lege de modificare a Legii privind securitatea cetățenilor, cu scopul de a răspunde preocupărilor semnalate anterior de părțile interesate. Au fost luate măsuri de îmbunătățire a accesului la finanțare și în [Austria](#), unde punerea în aplicare a recente reforme a cadrului fiscal pentru organizațiile societății civile a avut rezultate pozitive, precum și în [Suedia](#), unde în 2025 a intrat în vigoare un nou cadru juridic. În [Danemarca](#), Guvernul intenționează să instituie un nou model de finanțare. În [Irlanda](#) s-au luat măsuri pentru eliminarea obstacolelor juridice din calea accesului la finanțare, revizuirea de către Comisia electorală a legislației actuale aflându-se într-un stadiu de elaborare avansat.

Pe de altă parte, continuă tendința, observată în rapoartele anterioare de înmulțire a provocărilor cu care se confruntă societatea civilă ca urmare a noilor restricții juridice, a finanțării insuficiente sau a atacurilor fizice și verbale. În [Ungaria](#), deteriorarea mediului pentru organizațiile societății civile și insecuritatea juridică obstrucționează și mai mult spațiul civic.

⁸³ Anul trecut, cifra a fost de 44 %. European Implementation Network (2025), contribuție scrisă.

⁸⁴ Recomandarea (UE) 2023/2836 a Comisiei din 12 decembrie 2023 referitoare la promovarea implicării și a participării efective a cetățenilor și a organizațiilor societății civile la procesele de elaborare a politicilor publice.

Lucrările parlamentare referitoare la un nou proiect de lege privind „transparența în viața publică” au fost amânate până în toamnă, iar legea ar avea, în forma sa actuală, consecințe semnificative pentru organizațiile societății civile și pentru activitățile canalelor mass-media, inclusiv prin restricționarea accesului acestora la finanțare. În [Slovacia](#), mediul societății civile se confruntă cu noi presiuni, iar noile obligații de raportare și de divulgare a informațiilor creează o povară suplimentară pentru organizațiile societății civile.

În [Belgia](#), părțile interesate își exprimă îngrijorarea cu privire la noile obstacole în calea dreptului de a demonstra. În [Țările de Jos](#), spațiul în care activează organizațiile societății civile s-a restrâns și este afectat de o combinație între reducerea finanțărilor și riscul unor noi obstacole juridice. În [Germania](#), lipsa de acțiune cu privire la scutirea de taxe a organizațiilor fără scop lucrativ continuă să creeze obstacole în practică. În [Italia](#), o nouă lege privind securitatea care vizează combaterea terorismului și a criminalității organizate și îmbunătățirea securității interne a generat în rândul părților interesate preocupări cu privire la un posibil impact asupra spațiului civic și asupra exercitării libertăților fundamentale, în timp ce Guvernul consideră că noile dispoziții asigură un echilibru între dreptul la întrunire pașnică și dreptul la liberă circulație și libertatea personală. În [Grecia](#), a fost inițiată evaluarea cadrului de reglementare existent și va fi totuși necesară o colaborare cu organizațiile societății civile care să fie structurată pe o bază regulată și susținută. În [Ungaria](#), recente modificări ale legislației și ale Constituției, precum și aplicarea lor în practică au generat insecuritate juridică pentru organizatorii și participanții la adunările publice care vizează promovarea egalității și a diversității. În ceea ce privește țările implicate în procesul de aderare, în [Albania](#) organizațiile societății civile rămân libere să își desfășoare activitatea în general, însă persistă unele probleme, de exemplu în ceea ce privește cerințele de înregistrare și finanțarea publică limitată. În [Muntele Negru](#), organizațiile societății civile funcționează într-un mediu general favorabil, deși persistă o serie de provocări. În [Macedonia de Nord](#), Guvernul a inițiat măsuri de consolidare a cooperării cu societatea civilă, iar societatea civilă a semnalat probleme cum ar fi discursurile online de incitare la ură. În [Serbia](#), organizațiile societății civile se confruntă cu presiuni și atacuri din ce în ce mai mari.

Sistemul național de echilibru al puterilor în raport cu utilizarea software-ului intruziv de supraveghere (programe de spionare)

Chiar și în cazurile în care utilizarea programelor de spionare este justificată de securitatea națională și în situațiile în care nu se încadrează în domeniul de aplicare al legislației UE, este nevoie de un sistem național de echilibru al puterilor pentru a asigura existența unor garanții. Trebuie respectate drepturile fundamentale, cum ar fi protecția datelor cu caracter personal, libertatea de a primi și de a transmite informații, libertatea de exprimare și dreptul la o cale de atac efectivă și la un proces echitabil. Legislația UE privind protecția datelor oferă un mecanism cuprinzător de supraveghere și garanții, fiind aplicabilă în situațiile în care programele de spionare sunt utilizate cu scopul de a asigura respectarea legii. Utilizarea programelor de spionare, reglementarea lor și mecanismele de supraveghere aplicabile au fost examinate și de Comisia de la Venetia⁸⁵.

Raportul din 2025 privind statul de drept a continuat să monitorizeze și să raporteze cu privire la evoluții, acuzațiile de utilizare ilegală a programelor de spionare aducând sistemul național de control și echilibru în centrul atenției. În [Grecia](#), ancheta judiciară a exonerat de răspundere toate agențiile de stat și toți funcționarii eleni pentru utilizarea programului de spionare Predator, însă decretul prezidențial menit să protejeze confidențialitatea comunicațiilor

⁸⁵ [Raportul privind o reglementare a programelor de spionare în conformitate cu statul de drept și cu drepturile omului adoptat de Comisia de la Venetia în cadrul celei de a 141-a sesiuni plenare \(Venetia, 6-7 decembrie 2024\) – Comisia de la Venetia a Consiliului Europei.](#)

împotriva urmăririi prin software nu a fost încă adoptat. În [Italia](#), relatările privind jurnaliștii vizați de programul de spionare Paragon au generat preocupări în rândul părților interesate și au făcut obiectul unei anchete a Comisiei Parlamentare pentru Securitatea Republicii, care a publicat un raport în iunie 2025 în care se afirma că nu a identificat nicio utilizare a programului de spionare de către serviciile de informații având ca țintă jurnaliști italieni. În [Polonia](#), comisia de anchetă pentru utilizarea software-ului „Pegasus” își continuă activitățile. În [Ungaria](#), preocupările cu privire la garanțiile procedurale și la supravegherea eficace în cazul măsurilor de supraveghere secretă în afara procedurilor penale nu au fost abordate. În [Serbia](#), societatea civilă a semnalat că autoritățile sârbe utilizează programe de spionare care țintesc în mod ilegal jurnaliști, activiști de mediu și alte persoane.

4.5 Aspecte legate de piața unică în cadrul celor patru piloni

Atât eficacitatea sistemului de justiție, cât și lupta împotriva corupției, buna guvernare, securitatea juridică și buna legiferare au un impact economic semnificativ. Toate acestea modelează mediul de afaceri și orientează deciziile de investiții, influențează buna funcționare a pieței unice și, în cele din urmă, influențează creșterea economică și crearea de locuri de muncă.

Pe baza noilor date Eurobarometru prezentate în **tabloul de bord privind justiția în UE din 2025**, capitolele consacrate fiecărei țări menționează percepțiile întreprinderilor cu privire la independența achizițiilor publice și a autorităților naționale de concurență. Aceste autorități sunt de o importanță majoră pentru funcționarea pieței unice. În ceea ce privește organismele de control în primă instanță al achizițiilor publice, cel mai înalt nivel al independenței percepute se înregistrează în [Austria](#), [Finlanda](#) și [Italia](#), iar cel mai scăzut se înregistrează în [Bulgaria](#), [Ungaria](#) și [Croatia](#). În ceea ce privește autoritățile naționale de concurență, cel mai înalt nivel al independenței percepute se înregistrează în [Austria](#), [Finlanda](#) și [Malta](#), iar cel mai scăzut – în [Ungaria](#), [Bulgaria](#) și [Croatia](#).

În ceea ce privește nivelul perceput de protecție a investițiilor, peste două treimi dintre societățile care au făcut obiectul anchetei s-au declarat încrezătoare în [Luxemburg](#), [Irlanda](#), [Finlanda](#), [Malta](#), [Danemarca](#), [Suedia](#), [Austria](#), [Slovenia](#) și [Țările de Jos](#) și mai puțin de o treime s-au declarat încrezătoare în [Grecia](#) și [Cipru](#). În cazul țărilor implicate în procesul de aderare, peste jumătate dintre întreprinderile incluse în anchetă și-au exprimat încrederea în protecția investițiilor în [Muntenegro](#) și [Serbia](#), iar mai puțin de jumătate s-au arătat încrezătoare în [Albania](#) și [Macedonia de Nord](#).

În ceea ce privește **funcționarea sistemului judiciar**, un aspect esențial din perspectiva pieței unice este specializarea instanțelor și a judecătorilor în tratarea cauzelor comerciale, inclusiv a cauzelor transfrontaliere care implică valori mari. În [Germania](#) au intrat în vigoare noi norme privind crearea unor instanțe comerciale specializate, cu scopul de a oferi întreprinderilor proceduri mai specializate și mai eficiente în litigiile cu valoare ridicată. În [Letonia](#), Tribunalul Economic este o instituție specializată care continuă să funcționeze eficient, în pofida creșterii generale a numărului de cauze și a scăderii temporare a numărului de judecători activi. În [Polonia](#) este în curs de înființare Tribunalul pentru Protecția Consumatorilor Digitali și a Concurenței, iar în [Malta](#) există un proiect legislativ de înființare a unui nou tribunal comercial, aflat în prezent în Parlament. În [Cipru](#), potrivit reprezentanților mediului de afaceri, ar trebui ca începerea activității Tribunalului Comercial să constituie o prioritate, deoarece întârzierile în administrarea justiției descurajează dezvoltarea întreprinderilor, cele mai afectate fiind IMM-urile.

Alte domenii legate de justiție care aduc beneficii întreprinderilor sunt disponibilitatea unor mecanisme alternative de soluționare a litigiilor și costurile litigiilor. În [Cipru](#), întreprinderile

sprijină eforturile de promovare a soluționării alternative a litigiilor în Cipru, de exemplu prin modernizarea legii arbitrajului. În [Finlanda](#), părțile interesate din mediul de afaceri au indicat un cadru juridic favorabil în ceea ce privește protecția investițiilor, dar costul ridicat al litigiilor în materie de proprietate intelectuală ar putea să îngreuneze accesul la justiție. În [Austria](#), taxele judiciare ridicate și absența unui plafon pentru aceste taxe pot afecta accesul la justiție, inclusiv pentru întreprinderi. În [Estonia](#), un proiect de lege care prevede taxe majorate ar urma să afecteze cauzele în care sunt implicate întreprinderi.

Provocările în ceea ce privește eficiența justiției pot afecta în mod special întreprinderile, ale căror decizii de investiții se bazează pe gestionarea rapidă a litigiilor. O astfel de situație se întâlnește în [Malta](#), unde părțile interesate consideră că întârzierile și ineficiențele din instanță erodează încrederea întreprinderilor. În mod similar, în [Portugalia](#) părțile interesate consideră că deficiențele în materie de eficiență a sistemului de justiție pot frâna investițiile. În [Slovacia](#), durata mare a procedurilor administrative a fost identificată drept un obstacol pentru întreprinderi, deoarece le afectează capacitatea de a obține autorizațiile și aprobările necesare.

De asemenea, executarea eficace și în timp util a hotărârilor judecătorești executorii este esențială pentru întreprinderile care își desfășoară activitatea pe piața unică a UE. Capitolele consacrate fiecărei țări prezintă, de asemenea, informații sistematice cu privire la mecanismele instituite pentru a contribui la punerea în aplicare a hotărârilor instanțelor administrative supreme din fiecare stat membru.

În ceea ce privește *lupta împotriva corupției*, [Grecia](#) a introdus un sistem de gestionare specific pentru a reduce birocrăția și a crește gradul de standardizare a licențelor, menit să acționeze ca o protecție împotriva potențialelor practici de corupție. În [Malta](#), societățile care sunt membre ale Camerei de Comerț se angajează să aplice măsuri anticorupție. În [Cipru](#), unde părțile interesate din mediul de afaceri consideră achizițiile publice ca fiind foarte predispuse la corupție, eforturile Guvernului de a îmbunătăți eficiența, responsabilitatea și transparența achizițiilor publice ar trebui să contribuie la îmbunătățirea mediului de afaceri. În [Italia](#), achizițiile publice sunt digitalizate prin intermediul unei platforme interinstituționale pentru a contracara în mod specific încercările de infiltrare ale criminalității organizate prin corupție. Pe de altă parte, în [Slovacia](#) întreprinderile constată o deteriorare a climatului de afaceri, inclusiv o tendință negativă în care condițiile politicii economice le afectează operațiunile. În [Slovenia](#), unele persoane din comunitatea de afaceri și-au exprimat îngrijorarea cu privire la influența nejustificată și conflictele de interese din întreprinderile de stat. În [Ungaria](#), acordurile-cadru încheiate de organismele centrale de achiziții au permis anumitor operatori economici să devină lideri de piață sau să dobândească o poziție dominantă în detrimentul concurenților.

Un *peisaj mediatic* reglementat de norme clare și transparente nu numai că protejează integritatea spațiului nostru democratic, ci în plus sprijină funcționarea pieței unice prin asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru furnizorii de servicii mass-media. Provocările economice cu care se confruntă mass-media reprezintă un fenomen global, care este resimțit și pe tot cuprinsul Europei. În acest sens, pe lângă transparența proprietății asupra mass-mediei și alocarea echitabilă și transparentă a publicității de stat către entitățile mediatice, este important să existe scheme de finanțare transparente pentru sprijinirea industriei mass-media. Schemele de finanțare de acest tip continuă să aibă un impact pozitiv în [Austria](#), în timp ce în [Lituania](#) bugetul alocat unor astfel de scheme a crescut semnificativ, iar în [Danemarca](#) și [Portugalia](#) sunt planificate reforme ale mecanismelor de sprijin pentru mass-media.

Eficacitatea sistemului de *echilibru al puterilor* sprijină securitatea juridică și stabilitatea mediului de reglementare, aspecte esențiale pentru ca întreprinderile să își desfășoare

activitatea în condiții previzibile. În [Franța](#), eforturile de simplificare legislativă din Franța sunt bine primite de întreprinderi. Părțile interesate din mediul de afaceri din [Malta](#), deși sunt de obicei consultate cu privire la unele acte legislative relevante, subliniază totodată că lentoarea proceselor legislative sau modificările bruște ale legislației afectează întreprinderile. Principalele preocupări ale întreprinderilor și organizațiilor societății civile din [România](#) continuă să fie legate de imprevizibilitatea legislativă, de problemele referitoare la calitatea legislației și de sarcina de reglementare. Întreprinderile din [Grecia](#) și din [Bulgaria](#) au identificat legislația instabilă și supusă unor schimbări rapide ca fiind un obstacol major. În [Cipru](#), întârzierile în procesul legislativ și în adoptarea actelor de punere în aplicare sunt considerate provocări de către întreprinderi și investitori. În [Ungaria](#), întreprinderile își exprimă îngrijorarea cu privire la consecințele pentru securitatea juridică ale recurgerii frecvente de către Guvern la competențele conferite pentru situații de urgență, precum și cu privire la calitatea procesului legislativ în general. Întreprinderile străine care își desfășoară activitatea în sectoare strategice și-au exprimat îngrijorarea cu privire la lipsa de imparțialitate și la caracterul arbitrar al deciziilor de reglementare.

Părțile interesate au evidențiat, de asemenea, anumite bariere legate de protecția investițiilor transfrontaliere. În [Croația](#), părțile interesate din mediul de afaceri au adus în discuție eficiența și calitatea sistemului de justiție, precum și calitatea legislației și modificările frecvente ale acesteia ca fiind principalele provocări cu care se confruntă investițiile. În [Letonia](#), investitorii străini percep unele evoluții, cum ar fi gestionarea contractelor de achiziții publice la scară largă, ca având un impact negativ asupra mediului de afaceri. Totodată, părțile interesate din mediul de afaceri sunt afectate de modul în care se desfășoară consultările. În [Belgia](#) și [Cehia](#), părțile interesate din mediul de afaceri se declară în general mulțumite de implicarea lor în pregătirea legislației. În [România](#), organizațiile societății civile și întreprinderile consideră că, adesea, consultarea publică rămâne doar o formalitate, cu termene foarte scurte și fără feedback, în pofida cerințelor legale. În [Lituania](#), părțile interesate din mediul de afaceri consideră că termenele scurte pentru consultările publice afectează în mod negativ protecția investitorilor.

5. CONCLUZIE

Raportul din acest an privind statul de drept confirmă traiectoria pozitivă a mai multor state membre și arată că ciclul anual privind statul de drept impulsionează reforma. La fel ca în anii precedenți, reformele naționale au continuat în domenii precum independența sistemului judiciar, lupta împotriva corupției, pluralismul mass-mediei și sistemul instituțional de echilibru al puterilor. Deși progresele sunt inegale, iar în anumite state membre persistă provocări, angajamentul general față de acest proces rămâne puternic, un număr substanțial din recomandările emise în 2024 fiind abordate parțial sau integral.

Adăugarea dimensiunii pieței unice aduce mai multă valoare raportului și ar putea fi dezvoltată și mai mult de-a lungul timpului. Aceasta evidențiază modul în care provocările legate de statul de drept pot avea un impact direct asupra încrederii economice, a securității juridice și a funcționării eficiente a cadrului economic al Uniunii. Un mediu juridic previzibil și transparent favorizează activitățile comerciale transfrontaliere și sporește încrederea consumatorilor și a investitorilor. Întărirea statului de drept consolidează reziliența și integritatea pieței unice. În conformitate cu orientările politice, UE va crea o legătură mai strânsă între recomandările formulate în Raportul privind statul de drept și sprijinul financiar. De asemenea, se va asigura că în viitorul buget pe termen lung există garanții solide privind statul de drept.

În paralel, Raportul privind statul de drept va fi completat de inițiative suplimentare. În 2025, Comisia va prezenta un scut european pentru democrație. Acesta își va propune să confere mai multă putere democrațiilor solide și reziliente din UE prin măsuri care vor consolida

conștientizarea situației și capacitatea de răspuns, vor consolida instituțiile democratice, alegerile corecte și mass-media liberă și vor încuraja reziliența societății și implicarea cetățenilor. În paralel, prima strategie a UE privind societatea civilă va promova și va proteja rolul organizațiilor societății civile din întreaga UE.

Odată cu începerea noului ciclu anual, Comisia invită Consiliul și Parlamentul European să continue dezbaterile generale și specifice fiecărei țări pe baza raportului. De asemenea, încurajează purtarea unui dialog mai extins la nivel național, în care să fie implicate parlamentele, societatea civilă, sistemul judiciar și publicul larg. Comisia își menține angajamentul de a sprijini statele membre în punerea în aplicare a recomandărilor din acest an și de a colabora cu ele pentru a proteja valorile fundamentale ale Uniunii.